8. SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. 1 – Rozhovory

Jména všech účastníků výzkumného šetření byla změněna. V rozhovorech jsou jména uváděna pouze prvním písmenem. Písmeno T znamená tazatel.

Pro přehlednost jsou rozhovory nadepsány vždy určitou oblastí, které se rozhovor týkal. Odpovědi studentů jsou většinou přepsány doslovně a v takovém pořadí, v jakém zazněly.

1) SKUPINA – 3., 4. ročník gymnázia
   - Andrea, 17 let, těžké poškození sluchu, sluchadla
   - Barbora, 21 let, hluboké poškození sluchu, KI
   - Cyril, 19 let, těžké poškození sluchu, sluchadla

2) SKUPINA – 1. ročník gymnázia
   - David, 15 let, lehké poškození sluchu, bez kompenzační pomůcky
   - Eva, 16 let, hluboké poškození sluchu, KI
   - Filip, 16 let, lehké poškození sluchu – pravá strana, těžké poškození sluchu – levá strana, sluchadla
   - Gita, 17 let, střední poškození sluchu, sluchadla

3) SKUPINA – 2. ročník střední škola
   - Hynek, 18 let, střední poškození sluchu, sluchadla
   - Ivan, 17 let, střední poškození sluchu, sluchadla
   - Jan, 18 let, hluboké poškození sluchu, KI
   - Karolína, 16 let, střední poškození sluchu, sluchadla

Rozhovor – 1. skupina - 12. 10. 2015, 9. 11. 2015

Volný čas

Na otázku: Co děláš ve volném čase? Andrea odpověděla: „Nic.“

T: Andreo, tady píšeš, že ve volném čase neděláš nic. Tak co třeba dnes až přijdeš domů na internát, co budeš dělat?

A: Nic.

T: Něco musíš dělat. Budeš na počítači nebo jen tak ležet…?

A: No, jako něco dělám, ale nebaví mě to.

T: Aha. Píšeš tady: Sport: ne, kroužek: ne. Tak co tedy?

A: Já nevím.

T: Já například až přijdu teď domů, udělám si kávu a budu pracovat na téhle práci. Budeš se třeba učit? Nebo si s někým povídat?

A: Ne.

T: Kolik vás bydlí na internátě na pokoji?

A: Já mám sama pokoj.

T: Ty máš pokoj sama pro sebe. Máš tam klid, nikdo tě tam neruší. A máš počítač?

A: Ne.

T: A když nemáš počítač ani notebook, jak jsi na Facebooku?

A: Na mobilu.

T: A tak tedy trávíš s mobilem svůj volný čas?

A: Ne.

Studium

Na otázku Jakou základní školu jsi navštěvoval? (běžnou/speciální) Kde? Andrea odpověděla: 10. ZŠ Štěpánka, Paprsek, ZŠ Mojžíř, od 6. třídy Ječná 27.

T: Tady se zeptám, ta základní škola Štěpánská…

A: Štěpánka.

T: Štěpánka. To byla běžná škola, tam jsi byla v integraci. A potom Mojžíř a pak tato škola. Tam jsi byla v integraci v běžné základní škole a potom jsi tedy přešla sem.

A: To ne. To taky není normální škola. *(Paprsek)*

T: To je také škola pro sluchově postižené?

A: Ne, ale je tam asi 10 dětí ve třídě.

T: To je tedy speciální škola a z té si potom šla sem. A můžeš mi říct proč?

A: Proč mám tolik škol?

T: No z jakého důvodu jsi přešla do jiné školy? Začala jsi na běžné základní škole, pak jsi přešla do jiné, kde byl menší počet dětí…

A: Protože máma si našla jí. Ve třetí třídě říkali, že je to moc těžký, ta normální škola, a tak mě dali tam. No ale tam jakoby byla druhý stupeň v jiný budově než první a rodiče říkali, že ségra na tom druhým stupni dělala takový problémy, že by mě tam s tím spojovali, a tak mě dali na tu normálku.

T: A to bylo v Ústí? A pak si přešla do Prahy? Proč, že to bude lepší?

A: Oni jsou ty normálky to těžký.

T: A pro tebe osobně je to lepší tady?

A: Já nevím.

T: Kdyby sis mohla znovu vybírat, tak kterou školu by sis zvolila?

A: Asi bych zůstala na tý první škole.

T: Úplně na té první? Přišlo ti to tam nejlepší?

A: No ne, byla jsem tam od začátku.

T: Ty sis tam zvykla a pak sis musela zvykat zase jinde.

A: Ano.

T: A potom jsi nastoupila na gymnázium?

A: Ne, já jsem sem přešla od konce šesté třídy.

T:Andreo, tady píšeš, že bys raději chodila do běžné základní školy, protože je tam více lidí. A když srovnáš, že na jedné straně je tam více lidí, ale na druhé straně jsi říkala, že je tam těžší učení. Tak raději bys měla více lidí a těžší učení?

A: No, ale to ty lidi si pak na to zvyknou, a když pak jdou na vysokou školu, tak je pak jakoby těžký se na to přizpůsobit.

T: Myslíš pro tebe, když půjdeš teď na vysokou školu z vaší třídy, kde je vás deset a z toho jste čtyři holky…

A: Pět, jich tady je pět.

Komunikace - znakový jazyk

Na otázku: Umíš znakový jazyk? Andrea odpověděla: částečně.

T: Vy tady na škole znakový jazyk nepoužíváte?

A: Ne, oni tady všichni znakujou, ale nemělo by se to.

T: Ale při vyučování neznakujete? A mezi sebou znakujete.

C: Ne.

A: Jak kdo. Jak který třídy. Ty z přihluchlý.

C: Tady prakticky nikdo neznakuje. Tady se to moc neprosazuje, jako jediná škola v Praze.

A: Tady to nikomu nepomáhá.

Studium - škola pro SP

T: A kolik je vás tedy ve třídě se sluchovým postižením? Vy jste ze stejné třídy?

C: Ne.

A: Ne. On je ze čtvrťáku.

T: Ty jsi Andreo ve třeťáku. Cyril je ve čtvrťáku a Barbora je také ve čtvrťáku.

B: Ve čtvrťáku.

T: A vás je kolik ve vaší třídě?

C: Nás je pět.

T: Pět v celé třídě nebo pět se sluchovým postižením?

C: V celé třídě.

T: V celé třídě je vás pět a se sluchovým postižením jste dva? Vy dva? A Andreo, ve vaší třídě?

A: Pět a taky jenom dva.

T: To je dost málo.

C: V těch nižších ročnících je jich víc se sluchovým postižením, jako na základce, tady nás tolik není. To jsou spíš ty dyslexie, dysgrafie.

A: Oni by to nezvládli.

T: Ne všichni jdou ze základky na gympl.

A: Oni jsou líný.

C: Takhle jsem to říct nechtěl.

T: Takže jdou na různé střední školy, na učňák?

C: Na základce je taky desátá třída, přípravky dlouhý, aby to děti zvládaly a připravily se.

T: A vy jste dělali nějaké přijímačky?

C: Já ne. Já jsem přešel z víceletého gymnázia. Já nemusel.

T: Můžu se zeptat, proč jsi přešel?

C: Protože jsem měl pak problémy poslední rok, rok a půl, s paní třídní profesorkou. Neshody. Byly tam problémy s diktátama, seděl jsem v poslední lavici, sice někdy jsem šel do první. Já jsem měl určitý individuální vzdělávací plán, který nedodržovala moc, a to mi nepomohlo. A pak se přidala ještě angličtina a anglický diktáty, to už bylo trochu moc. Já ne že bych to psal špatně ty slovíčka, ale vynechával jsem.

T: Jasně

C: A jako opisovat. Věděli to, ale paní třídní si poslední týden jakoby deváté třídy čtvrťáku tehdy zavolala tedy moje rodiče do školy a řekla, že doporučuje, abych šel na

jinou školu. V téhle fázi já jsem jinou školu neměl, protože přijímačky už byly uzavřeny, a tady mě přijali.

T: Tak jsi šel od prváku sem?

C: Tak jsem neměl moc možností, kam jít. A tady od malička mám kontakt s paní psycholožkou Svobodovou, takže tady jsem měl dveře otevřené.

T: To znamená, že můžeš srovnat běžnou školu a tady gymnázium.

C: Teda byla to pro mě velká změna. Abych řekl pravdu, tak jsem se rok a půl roku nemusel učit.

T: A máš naopak pocit tady nějakého deficitu. Pocit, že by ses toho naučil méně. Nebo je to jenom jiné?

C: To učivo se posouvá, určitě. Ale jsem v kontaktu s kamarády ze starého gymplu, tak vím, co se naučili. Je to víceméně stejné jako tady, je toho trochu méně, ale je tu víc času.

T: A co přijímačky na vysokou? Myslíš, že to zvládneš?

C: Jo, věřím, že jo.

Budoucnost

Na otázku: Chtěl bys po skončení gymnázia či střední školy studovat vysokou školu? Už víš jakou? Andrea odpověděla: VŠCHT.

T: VŠCHT? Víš už, který obor? Je jich tam víc. Máš něco, co by tě zajímalo?

T: To nevím.

A: Baví tě biologie? Chemie?

A: To nebaví.

T: Tady píšeš, že bys chtěla pracovat jako laborantka *(Andrea napsala laboratorník)*, proč?

A: Protože nemám ráda lidi.

T: Jasně.

Sluchová vada - kochleární implantát

Barbora uvedla, že má kochleární implantát.

T: Víš, Barboro, v kolika letech ti operovali kochleární implantát? Od kolika let ho máš?

B: Od sedmi letech.

T: Jak dlouho ti trvalo, než ses naučila mluvit a slyšet? Pamatuješ si něco z té doby?

B: To si moc nepamatuju. Když jsem dostala kochleární implantát, začala jsem chodit na logopedii, abych uměla mluvit a říkat správná slova. Trvalo mi to dva až tři roky.

T: A proč až v sedmi letech, většinou to bývá dřív.

B: Rodiče nevěděli, že já vůbec neslyším. Dozvěděli se to, až mi byli tři nebo čtyři roky. Dostala jsem sluchátko a skoro nic jsem neslyšela, tak pak zjistili, že udělali jakoby kochleární implantát. Tak to rodiče zkusili a pak se rozhodli, že mi nechají udělat kochleární implantát.

Sluchová vada - odezírání

Na otázku Zvládneš komunikovat i bez odezírání? Barbora odpověděla: Ne.

T: Barboro, tady píšeš, že nezvládneš komunikovat bez odezírání. Musíš tedy odezírat?

B: Je to pro mě lepší.

T: Takže když mi tady Cyril něco říká *(Cyril sedí za Barborou)*, tak nám rozumíš? To zvládneš bez odezírání?

B: Někdy jo, někdy ne. Záleží podle toho… Já se vždycky otáčím.

C: To je pro neslyšící hodně těžký, když za zády k nim někdo mluví.

Rodina a volný čas

Na otázku: Máš přátele i mezi slyšícími? Barbora odpověděla: Ano, mám, ale málo se s nimi vídám.

B: Málo se vídáme, protože oni jsou třeba už v práci nebo někdo ještě studuje, my nemáme čas. Mají školu třeba v Praze, nebo já nevím kde nebo kdekoliv. Když máme čas, tak se vždycky sejdeme. Ne tak pořád, jen někdy.

Studium – základní škola

Vysvětlení k otázce: Jakou základní školu si navštěvoval? (běžnou/speciální) Kde?

B: Tady jsem byla dva roky, pak jsem se přesunula na jinou školu od třetí do deváté třídy.

T: Běžnou školu?

B: No rodiče to chtěli zkusit. Ale bez problémů.

T: Jako, že si tam neměla problémy?

B: Nebyl problém vůbec. Zvládala jsem to.

T: Tady dále píšeš: Raději bych chodila do speciální školy, protože jich je menší počet dětí ve třídě. Myslíš, že je to pro tebe lepší?

B: Ano

T: Že se víc naučíš, když je tam méně dětí a více času.

B: Ano.

Studium - škola pro SP

Na otázku: Jaký je tvůj oblíbený předmět? Barbora odpověděla: Nemám žádný oblíbený předmět. Andrea neodpověděla.

T: Já jsem se ani nepodívala, jaký má Andrea oblíbený předmět.

A: Já nevím. Já ho tam asi nenapsala.

T: Ty jsi to Andreo nevyplnila. Ty máš, co nemáš rád, ale co máš ráda, ne. Ty nemáš oblíbený předmět? Asi na gymnáziu už lidé nemají oblíbený předmět. Možná tělocvik?

A: Tělocvik, fuj.

T: Jak vypadá u vás tělocvik?

B: Máme ho rozdělený. Kluci třeba ráno od 08:00 do 10:00 a holky třeba odpoledne.

T: A co děláte?

A: Cvičíme.

B: Všechno možný.

T: Třeba míčové hry?

A: Taky míčové hry.

B: Třeba volejbal.

A: Všechno, až na fotbal. To dělaj kluci.

T: A vás to nebaví?

A: Když je to pozdě odpoledne.

C: Někdy jdeme na squash, když se domluvíme.

B: Já bych radši dělala něco jinýho.

A: Já chci taky na squash.

C: Tady tělocvična nemá tolik možností. Ale když se domluvíme, tak to jde.

T: Takže když se domluvíte, tak jdete jinam než do tělocvičny.

C: Ano.

B: Ano.

A: Hm. Běhat na Petřín.

T: Běhat na Petřín?

A: Ani mi to radši nepřipomínej. Víš, jak to bylo vloni.

C: My chodíme spíš sportovat, holky spíš procházky.

A: Jaký procházky? My chodíme běhat. My nechodíme na Petřín, my chodíme na Vyšehrad.

B: Ale předtím jsme šli taky na Petřín.

Komunikace - znakový jazyk

T: Tak znakový jazyk umíš. Kde ses ho naučila?

B: Tady něco, ve škole, základy. A pak jsem se ho naučila od kamarádky, sbírala jsem zkušenosti.

T: Rodiče slyší a znakový jazyk umí?

B: Rodiče neumí. Chtěli by, ale říkají, na co by jim to bylo. Nechtějí se to naučit, říkají na co.

Studium cizích jazyků - anglický jazyk

T: Angličtina?

B: To je problém.

T: To je problém. A pro tebe, Andreo?

A: Ne, ale poslechová angličtina, to jo.

T: A ty, Cyrile?

C: V pohodě.

Budoucnost

T: Ty, Barboro, nechceš na vysokou?

B: Nechci na vysokou, před tím jsem chtěla, ale teď už ne. Já už toho mám dost, prostě chci už jít pracovat. Já ani nevím, na jakou, nebavilo by mě to.

T: A až teď odmaturuješ, tak stejně budeš muset jít na nějakou školu, ne?

B: Ne, já půjdu na kurz.

T: Jasně na kurz. Tady píšeš kosmetička nebo lektorka znakového jazyka. To je výborné.

A: Ale lektor znakového jazyka má taky má taky to, vysokou školu.

T: Já nevím.

B: Má, ale tam není, jako že se naučíš.

C: Já bych to chtěl v budoucnu jako koníček. Moji rodiče strašně stojí o to, abych se naučil znakovku.

A: No to moji taky.

C: Že bych to mohl uplatnit.

T: A rodiče slyší?

C: V pořádku. Rodiče slyší, já jsem jediný, mám vrozený a nikdo neví proč.

B: No u mě taky ne.

Studium cizích jazyků

T: Andreo, řekneš mi, jak je to s tou Anglií? Na jak dlouho tam jedete…

A: Já nevím, já tam nejedu.

T: Aha, promiň, Barbora jede.

B: Je to na pět dní. Budeme přespávat u rodiny. Přespávat u cizího. Budeme poznávat památky a tak.

T: To jede ze školy jen, kdo chtěl.

B: Ano.

T: A kolik to stojí?

A: No, hodně.

B: No, pět tisíc.

A: Jo jedenáct, dohromady se vším.

B: Fond něco platí a my platíme pět tisíc.

T: A to je v rámci spolupráce mezi školami? Ne, pouze vám na to škola přispívá. A vám to Andreo přišlo moc drahé? Rodičům?

A: Hm.

Slovní zásoba

T: Myslíš, že bys mohla znát více slov. Vnímáš to tak?

B: Ano.

Studium - Škola pro SP

T: Když máte český jazyk. Píšete diktáty nebo pouze doplňování.

A: My píšeme didaktické testy.

T: A v literatuře jste zkoušení?

A: Ne.

T: A podle čeho vám dá učitel známku?

A: Podle těch testů.

T: Když máte cizí jazyk, tam také píšete didaktické testy?

A: No.

T: A maturovat budeš z němčiny nebo angličtiny?

A: Z angličtiny.

T: A ty také, Barboro?

B: Ano.

Výslovnost

T: Je ve škole někdo, komu nerozumíš?

A: Učitel na … mluví hrozně špatně.

T: On je sluchově postižený?

A: Ne, ale mluví hrozně.

T: A spolužáci? Těm rozumíš všem?

A: To je v pohodě. Já už jsem si zvykla.

Praktické využití jazyka

Na otázku: Jsi schopný zařídit si/požádat, když něco potřebuješ? (Ve škole, doma, v obchodě, jinde?) Míša odpověděla: Ne.

T: Andreo, tady píšeš odpověď na otázku, jsi schopný zařídit si, požádat, když něco potřebuješ, ne. Kde myslíš, že nejsi schopná si něco zařídit?

A: Všude.

T: Všude? Například když si představíš, že příští rok úspěšně odmaturuješ a budeš se hlásit na vysokou školu nebo nástavbu. Jsi schopna si to sama zařídit?

A: Ne

T: A chodíš někam do restaurace nebo do hospody? Objednat si něco?

A: Ne.

T: A ty Barboro, také píšeš, že někdy nejsi schopna si zařídit.

B: Třeba úřad, nebo lékař. Já když jdu třeba k doktorovi a třeba mi něco říká, já mu vůbec nerozumím, tak jdu třeba s mámou.

T: A ty Andreo?

A: Taky to nemám ráda.

T: A rozumíš, co ti říká?

A: Doktorce ano, ale některým lidem ne.

T: A jdeš tam také s mámou?

A: Jak kam.

T: A když chcete jít ke kadeřnici tak se objednáte?

A: Jdu o víkendu.

B: Tak tam napíšu nebo zavolám.

T: To není problém?

A: Ne, tam volá máma.

Předmět logopedie

Na otázku: Splňuje předmět logopedie tvá očekávání? Andrea odpověděla: ne. Na otázku: Co by se dalo zlepšit? (u tohoto předmětu) Andrea odpověděla: Zrušit ho.

T: Dobře. A kdybychom ho nerušili, a mohla by sis vybrat, co by tě bavilo, co by pro tebe bylo přínosné, co by pro tebe bylo užitečné. Co by to bylo? O čem byste si chtěli povídat? Ten předmět je a bude, tak zkus vymyslet, co by tě v něm zajímalo.

A: Nic.

T: Představ si, jste ve třídě, pouze vaše třída a máte hodinu k dobru, kterou můžete trávit jakýmkoli způsobem. Tak kdybyste hráli nějaké hry? Co probíráte nyní v tomto předmětu?

B: Já nevím. Tak třeba paní učitelka napíše třeba na tabuli nějaká cizí slova a my to máme vysvětlit, co to znamená. A to děláme každý pondělí. A nic jinýho.

T: A to vás nebaví?

B: Ne.

A: Podle mě je to ztráta času.

T: A proč myslíš, že to je ztráta času?

B: Protože ta slova jsou furt stejná.

A: Protože by sem mohla mít nějaký jiný předmět, který potřebuju. Fakt ale…

T: To je určitě váš názor. Ale co když v tom jiném předmětu nebudeš mít takovou slovní zásobu, jakou potřebuješ, když ta slova nebudeš znát? Tak i v tom jiném předmětu…

A: To mi vysvětlí v tom jiném předmětu, do kterého to spadá, třeba v tý češtině.

T: Ale tím se zase zdržíte v tom předmětu, kde byste mohli probírat už něco jiného.

B: Ne.

T: Ne, dobře. Tak vysvětlovat slova nechcete, to vám přijde jako ztráta času. Tak co jiného?

B: Stačí při češtině, nebo když něco vidíme, že něčemu nerozumíme, tak se přihlásíme, ale na logopedii…

T: Myslíš, že když něčemu nerozumí, že je lepší se na to zeptat v tu chvíli a lépe si to zapamatujete, než když to samostatně procvičujete dopředu a pak si to stejně nepamatujete.

B: Ano.

T: Ale co tedy vymyslet v tom předmětu logopedie? Co by pro vás mělo nějaký význam nebo smysl? Dejme tomu, že to nemusí být logopedie. Protože každý předmět, v kterém se mluví, vlastně souvisí s logopedií.

A: Některý děti by potřebovaly víc mluvit. Já nevím, třeba bysme mohli mít hudebku. Tam se taky mluví.

T: Tak kdybyste měli třeba hudebku a rozebírali třeba texty písniček… Tak to by vás bavilo?

A: Jó.

B: I zpívat.

T: Nebo třeba překlady písniček, kdyby se to spojilo s angličtinou?

T: Adélko, píšeš, že by bylo lepší, kdybyste byli na předmět logopedie rozděleni. Zvlášť vy, co hůře slyšíte, a zvlášť ti, co mají jiný problém. Je to tak? Pochopila jsem to správně?

B: Ano.

T: A z jakého důvodu?

B: Třeba jsem měla spolužačku, ta vlastně neslyší a ta vždycky tak nějak… Mně prostě vadí, že třeba skupina lidí, oni jsou slyšící a já třeba nestíhám, co říkají učitelé. Mně by se líbilo, aby to bylo zvlášť a zvlášť. Nejen v logopedii, ale celkově. Učitelé si někdy myslí, že já rozumím všechno. Nebo já nevím, když nám dávají papír, a já koukám, já tomu nerozumím, ani se nedivím, že dostávám pětku, no to je tím že někteří tomu rozumí, ale já ne. Tak potom musím chodit na doučování.

Studium - škola pro SP

T: Vás je teď ve třídě víc slyšících než neslyšících.

A: Jo, to jo.

T: Vy jste dvě, Cyril je třetí a je ještě někdo v té třídě?

A: Jo, u mě je ještě jeden kluk.

T: To znamená, že větší část slyší dobře.

B: A to mi právě vadí, že je to víc pro ně. Ale vloni to tak nebylo. To bylo něco úplně jinýho, ale teďko…

T: A jak to?

B: Protože já jsem si nechala prodloužit studium.

T: Takže ti, co s tebou chodili vloni, tak už odmaturovali.

A: A ti byli neslyšící. Většina třídy. Tam byli dva kluci, ten jeden si taky nechal prodloužit studium a asi tři holky. Všichni špatně slyšeli.

T: A když si chcete prodloužit studium, kolikrát můžete?

A: Jen jednou.

T: Tak můžete studovat pět let.

A: Ale musí mít kam propadnout, kdybych třeba já propadla, tak prostě nemám kam, protože pod náma jsou ISka.

T: Protože vám chybí ten druhý ročník. Aha. A to se přihlásilo tak málo dětí, že se ten ročník neotevřel?

B: Ano.

T: Aha. A vy jste sem holky dělaly nějaké přijímačky?

A: Ano.

B: Ano.

A: Čeština, matika.

T: A písemně nebo ústně?

A: Písemně.

B: Písemně

T: A to byly testy? Nějaké doplňování?

A: No. To bylo hrozný.

T: A dostali se všichni?

A: Všichni.

B: Jo asi všichni.

A: No, někdo se asi nedostal.

B: Třeba někteří mají málo bodů, ale oni třeba vidí, že jich mají málo, tak prostě vezmou.

T: Tak vezmou všechny, i když mají méně bodů. Takže ty přijímačky proběhnou…

B: Protože oni tady potřebují více studentů.

T: Všude to tak bylo. Vy jste teď slabé ročníky. Vy, co jste narození devadesátý pátý, devadesátý šestý ročník. To i na běžných školách se braly děti bez přijímaček, protože je málo dětí. Za pár let to už bude jinak. Ale zase je pro vás na jednu stranu lepší, že je vás v té třídě méně, ne?

A: Nee.

T: Není to lepší?

T: A můžu se zeptat, když máte učebnice, třeba na zeměpis, máte nějaké speciální učebnice pro sluchově postižené?

B: Ne, to nemáme.

A: My je ani moc nepoužíváme.

B: My je nepoužíváme, my dostáváme papír, nebo na interaktivní tabuli nebo tak.

T: Takže vůbec nepoužíváte učebnice?

A: Moc ne, jenom třeba na dva, tři předměty.

T: Aha, a na které?

B: Třeba matematika, na počítání.

T: Jasně. To musíte.

B: Čeština… ta skoro vůbec.

A: A máme povinnou nosit chemii, ale stejně ji moc nepoužíváme. A pak…ji nepoužíváme asi.

T: A interaktivní tabule jsou v každé třídě?

A: Skoro v každý.

B: Jen v některý.

T: Ale máte ji k dispozici.

B: Ano.

T: To znamená interaktivní tabuli a dostáváte také nějaké ofocené pracovní listy?

B: To taky.

T: A ty učebnice, máte doma?

A: Doma.

B: Doma. My to nenosíme. Když říkají, že to nemusíme, tak je nenosíme.

Předmět logopedie

T: A ještě Barboro, co ty s tou logopedií? Andrea by jí zrušila úplně, co ty?

B: Já bych to nerušila, já bych to nechala. To je důležitý. Nejen to, co se tady teďko učíme, ale třeba i jinde. Třeba když potřebujeme něco naučit, říkat R nebo já nevím co.

T: Určitě umět se vyjádřit, umět říct, co si myslím, co bych chtěla… Já si také myslím, že to je důležité.

B: No

T: Teď jen jak to udělat, aby vás to bavilo. To já taky nevím.

Slovní zásoba

T: Když něčemu nerozumíte, Andrea se zeptá rodičů a ty Barboro?

B: Kohokoliv, učitelů nebo rodičů.

T: A slohové práce píšete?

B: Ano.

T: A jak vám to známkují.

A: Gramatiku a jak máš splněný téma.

Studium - škola pro SP

T: A ty říkáš Andreo, že ve třídě máte ještě jednoho spolužáka co má sluchovou vadu. A ten nechodí na logopedii?

A: Chodí.

T: A proč tady není teď s vámi?

A: Je nemocný.

B: Není ve škole.

T: A minule byl také nemocný? A dlouhodobě?

A: On má slabší imunitu. On je nemocný skoro furt.

T: Takže často. A, Barboro, u vás? Je ještě někdo?

B: Jenom Cyril.

K: Jenom Cyril. Tak nikdo další se sluchovým postižením tam už není?

A: Teda jeden kluk tam je, který mluví úplně hrozně. XY. Mluví fakt hrozně.

B: Kterej?

A: XY.

B: Hm, to je pravda.

A: Mluví fakt úplně divně. Já mu vůbec nerozumím.

B: Já taky ne. Já říkám: Co říkáš?

T: A ten má co, vývojovou dysfázii?

A: On nemá, viď, sluchovou vadu, ale prostě mluví fakt strašně divně.

B: Jo.

A: A vůbec je divnej.

T: Proč?

A: Nevím. Divnej.

T: A s ním chodíš do třídy celé tři roky.

A: Ne, on je u nich ve třídě.

T: Aha, s vámi chodí.

A: On přišel teďka, letos.

B: On přišel teď od září. Už je tady tři měsíce.

A: Ale skoro vůbec do školy nechodí.

B: On tady skoro vůbec není.

T: A odkud přešel? Nevíte?

A: Příbram

B: Hm.

T: Z nějaké speciální školy?

B: Ne, z normální běžný školy.

T: Aha.

A: Už asi po druhý bude v maturitním ročníku.

T: A když teď budete maturovat, ty budeš Barboro maturovat letos, tak jak probíhá maturita? Víš to?

B: No třeba z češtiny budeme dostávat didaktický test.

A: A pak je ústní zkouška.

B: Si vytáhneme. Třeba máme dvacet literárních povinných četeb, vytáhneme si třeba Babičku a musíme o tom mluvit. A dostaneme, jakoby před sebou papír a tam je, jestli je to umělecký nebo neumělecký, a ty musíš vědět, jestli je to začátek nebo uprostřed, prostě úryvek z toho. A něco o tom mluvit. Jo, a o autorovi taky.

A: To bysme mohli třeba zkoušet i na logopedii, že by nám to bylo pak dobrý k maturitě.

T: Myslíš, že byste si to takhle procvičili, umět mluvit na veřejnosti.

T: A vy budete také dělat státní a školní maturitu?

B: Ano. Státní češtinu a jazyk nebo matematiku. Potom jsou volitelné předměty.

T: A co sis vybrala?

B: Já si vybrala zeměpis a základy společenské vědy.

T: A Andrea si ještě nevybírá. Ještě nevíš.

A: Už vím.

T: Víš?

A: Já už to vím od druháku. Ono je to docela důležitý. Chemii a biologii.

T: Ty jsi říkala, že bys chtěla pracovat v laboratoři.

T: Vybrala sis matematiku nebo angličtinu?

B: Angličtinu.

A: Matika je prý nejsnazší.

T: Jo?

A: Protože je tam ten písemný test a pak už nic.

T: No ale třeba loni bylo hodně lidí, kteří statní maturitu z matematiky neudělalo.

B: Vždyť to říkám, že matematika…

A: No, tak když jsou blbý a vybírají si to, nemaj mít takový sebevědomí.

T: Ale sama říkáš, že je to snazší, tak oni si asi také mysleli, že je to jednoduché. A myslíte si, že někdo od vás si vybere matematiku? Jde vám to? Probíráte jí hodně?

B: Nee. Vůbec. Nejde nám to.

A: My máme strašně malej, nízkej počet hodin matematiky za týden, takže se to vůbec nedá naučit.

T: Aha a kolik hodin týdně máte?

A: My máme dvě hodiny za týden.

B: No dvě hodiny.

A: A to se prostě nedá. A ještě to máme spojený s nima. Takže je to úplně k ničemu.

T: A kolik máte hodin českého jazyka?

A: Pět a ještě logopedii a tvůrčí psaní. Takže vlastně sedm.

T: Tvůrčí psaní je povinný předmět?

A: To máme teď čtvrtou hodinu. To je povinný.

B: To máme až teď k maturitě.

T: A co tam děláte?

A: No tam píšeme slohy nad sto padesát slov. Abychom uměli psát.

T: To je jako příprava k maturitě. Od prváku?

A: To máme od třeťáku.

T: A kolik je hodin angličtiny?

B: Pět.

A: Čtyři, jednu máme spojenou.

T: Některé předměty máte spojené dohromady a jiné máte zvlášť.

Studium cizích jazyků – anglický jazyk

T: A když máte angličtinu spojenou a vy jste ve třeťáku a vy ve čtvrťáku?

A: My děláme nějaké knížky, slovíčka k maturitě a cvičení nějaký.

B: A konverzaci.

A: Abychom byli připraveni.

T: Probíráte také gramatiku.?

A: Jo, to jo.

B: My to ve čtvrťáku teď opakujeme, abychom to procvičovali a tak.

T: A až teď pojedete, Barboro, do Anglie, myslíš, že se tam domluvíš?

B: *(Smích)* Nevím. Jenom řeknu v kolik hodin a tak. Nic víc.

T: Já také nevím, já bych se také asi nedomluvila.

B: Já když jsem byla v Anglii, tak jsem tam skoro nemluvila. Jen říkám, v kolik tam máme být. Řekla jsem jenom dobrou chuť, děkuju a tak. Nic víc.

T: A ty jsi říkala, že bydlíte v rodinách?

B: Ano.

T: Každý někde jinde.

B: Jo tak po dvou nebo po třech.

T: Já vám moc děkuji. Ahoj.

Rozhovor – 2. skupina - 19. 10. 2015, 30. 11. 2015

Sluchová vada

Filip přemýšlí, jak specifikovat svoji sluchovou vadu.

F: Já mám, že na jednom uchu mám středně těžké postižení a druhé slyším skoro dobře. To mám od narození.

D: To máme jako zaškrtnout? Já mám nějakou malou sluchovou vadu, ale nevím jakou.

E: Vyznáte se v tom? Ono je to komplikovaný. Protože moji rodiče jsou rozvedeni a od každého mám sestru. Maminka má přítele a mají spolu jednu sestru. A pak tady je otec se svoji novou manželkou.

T: A rodiče jsou neslyšící?

E: Tady to máte napsaný. Maminka má sluchadlo a můj otec je hluchý.

E: A mám napsat, kolik mají asi zhruba ztrátu?

T: Pokud to víš. A ty bydlíš s mámou?

E: Ano, bydlím s mámou.

Rodina a volný čas

E: Jestli se věnuju nějakému sportu jako i rekreačně?

T: Určitě rekreačně.

E: My hrajeme na celostátní sportovní hry pro sluchově postižené jako od škol.

T: A ten volejbal?

E: No, to je taky na to. To je atletika, a potom volejbal a na základní škole atletika a basketbal. Takže já jsem hrála basket a teď musím přejít na ten volejbal, protože jsem na střední škole. Takže napíšu ten trénink.

T: A to potom musíte zvládnout i atletiku a volejbal.

E: Ano. Ne jeden den. To se jezdí na 4 dny, ve středu se tam sejdeme, ve čtvrtek je atletika a potom zbývající dva dny volejbal a pak je vyhodnocení.

T: Aha. A jak se to jmenuje?

E: Celostátní sportovní hry pro sluchově postižené.

T: A kde to je?

E: No to se různě jezdí po celý ČR, že ono je několik neslyšících škol, a tak ona je třeba v Liberci, v Plzni, v Hradci Králové, takže vlastně se jezdí, na koho přijde řada. My třeba byli vloni v Ostravě, předloni jsme byli v Plzni a předloni v Kyjově.

E: Střední škola to má trochu jinak než základka.

T: A letos už to proběhlo?

E: Se střední školou jsem ještě nebyla.

T: Jak se umísťujete?

T: No záleží, jak se sejde kolektiv, jestli jsou tam víc sportovně nadaní, anebo jsou nějaký slabší. Ale umísťujeme se celkem dobře. Na celkovém pořadí škol jsme byli letos třetí na základkách a těch škol je asi 12.

T: Uvádí se, že jich je 13. Ale nemusí se všichni zúčastnit.

E: 12, 13. Někdo nepřijede, protože jich je malý počet, anebo dělají, že jezdí třeba jen na tu atletiku a na basket nepřijdou, protože nemůžou složit to družstvo. Pak mají míň bodů.

T: To je hezké. A když je vás na gymnáziu málo, tak to družstvo postavíte?

E: My jsme namíchaní ještě s Holečkovou, v Holečkové je jich taky málo.

T: A je to jenom pro sluchově postižené?

E: Ano, když tady studují neslyšící, tak ti taky můžou. Ale pak tam jsou ještě nějaký různý, jak se tomu říká, nějaký ty – Filipe - jak se jmenuje ta Olympie? To je sportovní klub, že jo?

F: Olympia je sportovní klub fotbalu.

E: My taky jezdíme, že kluci samostatně jezdí na fotbaly, že občas sportovní kluby se sejdou a mají proti sobě pak zápasy. Nebo jak to je? Filipe?

F: Zápasy. To je normální soutěž Mistrovství České republiky pro sluchově postižené.

T: A to hraješ?

F: Ano, to hraju, hrozně rád.

T: To je super.

E: Jsou různý sportovní kluby a já jsem se třeba přihlásila do Olympie, už jsem tam dlouho a každou chvíli chodí nabídky, jestli bysme třeba chtěli jet do Ostravy na atletiku. Tam se sejdou další kluby a prostě bojují proti sobě. Ale bohužel kluci mají jen ten fotbal, ale my holky to nemáme, že ti kluci to mají dobrý, že mohou natrénovat i na tu školu. My ne, no. My máme jen tu atletiku.

T: No a z atletiky, co všechno?

E: Takže na tu atletiku my si musíme všichni sundávat sluchadla, abychom si je nějak nepoškodili. Takže je tam sprint - u holek běh na 800 metrů, skok daleký, skok vysoký, vrh koulí. To už by mělo být všechno. U těch kluků tam je sprint, potom vy běháte 1500 metrů.

F: Prakticky všechno.

E: No a ještě když tam jsou ty sportovní kluby proti sobě, tak tam kluci běhaj ještě 5000 metrů.

F: To jsou školy. My soutěžíme s ostatními školami.

T: 5000 metrů? To je 5 kilometrů? To je moc.

E: Ne, 1500 metrů a 60 metrů.

T: A jak si říkala, že si musíte sundat sluchadla, abyste si je nepoškodili…

E: No to je na vlastní riziko, většinou nám doporučujou, abychom si je sundali. A právě teďka jak jsme jeli do Ostravy, jak byly ty sportovní kluby, tak to tam muselo být povinně a já jsem trochu zazmatkovala, protože já nejsem zvyklá sportovat bez sluchadel. Už od malička vlastně s tím sluchadlem vyrůstám, takže pro mě to bylo takový divný a oni jak startujou, třeba při tom běhu, tak oni maj tu vzduchovou pistoli, ale ono to jakoby praští do těch bubínků, ale než jsem stačila zaregistrovat, tak už …

T: Tak už ostatní běželi.

E: No… Ostatní běželi.

F: Oni mají ještě ty vlaječky.

E: No vlaječky, ale já jsem zvyklá vždycky se spoléhat na sluch a najednou jsem musela sundat a teď… Všichni říkali, že to byla škoda, že jsem se zpozdila při startu, že bych mohla mít lepší výkon.

T: Lyžování, plavání… Vy jste všichni tři takový sportovní. To je super.

E: Sport je součástí života.

T: Já souhlasím.

Sluchová vada - kochleární implantát

T: A když má někdo kochleární implantát?

E: Já mám kochleární implantát.

T: Ty máš kochleární implantát? Takže ty si sundáš… už tomu rozumím.

E: A chcete ho vidět?

T: Ne. Nebo jo.

E: Takže ono je to takhle voperovaný dovnitř ten magnet, takže ono to tam drží, ta cívka.

T: To je takhle malé? A ono to není vůbec vidět.

D: Má hodně vlasů. Holky to maj lepší.

E: Některé holky to nosí na vlasech. Ale já to nosím pod vlasama, aby jako byl lepší kontakt magnetu a takhle jsem už celkem zvyklá. Ale původně jsem měla ještě takovej velkej, že to byla ještě šnůra a takhle jsem měla ještě krabičku, nevím, jestli jste to viděla?

T: To jsem viděla na obrázku.

E: Tohle jsou novější implantáty. A když jsem dostala nové, tak ten vnitřek zůstal stejný.

T: A vyměnili ti to?

E: Ten přístroj mi vyměnili, ale to vevnitř, to už bych měla mít do konce života. A taková zajímavost, co jsem ani já nevěděla. Když chcete jít na vyšetření magnetické rezonance a je to velmi důležité, tak vám můžou operovat, že vám můžou vyndat tam vevnitř je cívka (pouzdro), je silikonová a vevnitř je magnet a ten magnet se dá vyndat a ta cívka silikonová se tam může nechat.

T: Jo, a pak to tam zase vrátí zpátky.

E: Právě, že to je problém, že já jsem taky měla jít, ale muselo se to obejít jinýma vyšetřeníma. Ale jinak jako žádné omezení nemám v životě, jen ty lékařské ošetření.

T: Takže když ho vypínáš, tak ho jenom vypneš a sundáš?

E: Já si vypínám jenom ten přístroj, ale ten magnet vevnitř, ten není nějak zapnutý.

Eva sundává vnější část kochleárního implantátu.

T: Jé, ty jsi hodná.

E: Tak tady se to vypíná. Tohle je ten magnet, ale ten to jenom drží, tady se vyměňují baterky, takže já si vyměním baterky anebo někteří mají jako že akumulátory. Já to zkusím. To se dá vyndat takhle a nabíjí se to, ale já mám na baterky, takže to nejde. Každé tři měsíce si musím vyměnit ten mikrofon, protože jak se tam zanese ta špína, tak je hodně citlivý. Tady se vyndává a nasadí se nový a tohle je kontrolní světýlko, abych viděla, že to funguje, takže teď ho zapínám.

T: Aha.

E: A už to bliká. A teďko svítí oranžově, protože cítí, že není zapojený do toho magnetu. A když se mi vybijí baterky, tak mi to vevnitř pípá.

T: Tak to poznáš. A na noc si to sundaváš?

E: Na noc si to sundavám, a když se jdu koupat, tak taky. A když se jdu koupat, tak jsou takové sáčky a ty akumulátory se dají do těch sáčků a ty baterky taky, protože nepotřebují přijímat vzduch. Ono se to dá do toho sáčku celé, ale já to ještě nezkoušela, to je taková novinka. A taky každý večer bych to měla dávat do sušičky, protože se potím, tak se tam dostává ten pot. Takže to dávám do sušičky, ono se to vysuší a ráno si to zas nasadím.

T: A jak často měníš baterky? Jak dlouho ti vydrží?

E: Je to individuální. Záleží na tom, jaké mám nastavení. Jestli mám vyšší výkon, každému vyhovuje něco jiného. Mě to vydrží 1 den, protože mám vysoký výkon, protože ráda hodně slyším. Ale někomu to stačí třeba jako málo slyšet. Někdo je třeba hodně citlivý, tak má nižší výkon. Někomu to vydrží 3 dny, někomu 1 den a taky záleží na tom, jestli jsou nabíjecí.

T: Takže když jeden den, tak ty baterky jsou nabíjecí?

E: Já mám jednorázový.

T: Tak si každý den musíš kupovat nové baterky?

E: Já si je nekupuju jakoby každý den, já si kupuju krabičku, ve který je tak asi 12 koleček po 6 baterkách. Takže ty kolečka nosím u sebe.

T: Tak to jo, super, jsi hodná.

Mezitím Filip vyplnil dotazník.

K: Ty už to máš? Tak můžu se podívat?

J: Ano, určitě.

T: Já se tě na něco zeptám, aby tady Eva mohla psát. Mně teď dala vyčerpávající přednášku. Já jsem moc ráda.

E: Já takhle ráda povídám, protože lidi, oni většinou o tom nevědí a myslí si třeba, že jsem blázen nebo …

T: Já to mám teoreticky nastudované, ale úplně prakticky ne. Kochleární implantát jsem viděla jen na obrázku.

E: A ono je zajímavý, že je to lehoučký. Můžete si potěžkat, takhle je to lehoučký.

T: Hm, to je.

E: A tady je i guma.

T: A je to strašně drahé, to bych se bála, že to rozbiju. Ale mluvíš báječně.

E: Je to lehoučký, ale pěkně drahý.

Komunikace - odezírání

T: Filipe, tady píšeš, že zvládneš komunikovat i bez odezírání.

F: Ano taky, ale záleží na tom, jaký ten člověk je. Nesmí mluvit moc rychle a ani moc potichu, musí to být zřetelný.

T: Když ti to vyhovuje, tak mu rozumíš i bez odezírání.

F. Ano, tak mu rozumím, přesně tak.

T: A tady učitelům? Rozumíš všem? Bez odezírání?

F: Rozumím všem. Minulý rok jsem všem nerozuměl. A teď když sem přicházejí noví učitelé, musí se s dětmi seznámit, aby mluvili artikulovaně, nahlas, zřetelně. Tak jakoby ze začátku ne, ale postupem času se to zlepšuje.

Komunikace - znakový jazyk

D: Můžu se jen zeptat? Jak komunikuješ s přáteli? Jako jestli …

T: Například jestli používáš znakový jazyk. Vy ho zde moc nepoužíváte. Při výuce vůbec.

F: Já ho nepoužívám, když slyším, tak používám odezírání a řeč.

E: Já ho používám trochu při komunikaci se svým otcem, ale neumím to nějak dokonale. Ale trochu si s tím vypomáhám, protože můj otec je totálně hluchý, tak abych se s ním domluvila. A taky já jsem byla operována až v dvou letech, tak maminka potřebovala se mnou mluvit, takže mě naučila trochu znakovat, aby vůbec věděla, co vlastně potřebuju, co chci a takhle.

T: A maminka i tatínek umí znakový jazyk?

E: Tatínek umí víc, protože on chodil do Radlic a tam znakují, ale moje máma chodila do Ječné, takže spíš jako mluví. Ale oba umí základy znakového jazyka. A já s rodiči normálně komunikuji.

T: A tatínek také mluví?

E: Mluví, ale špatně. Není mu jako dobře rozumět.

Rodina a volný čas

T: Tak zatím co Eva má oba rodiče sluchově postižené. Tak u vás nikdo.

F: Vůbec nikdo. Já jsem jediný z rodiny.

T: A ví se proč?

F: Je to prostě tím, že rodiče si myslí, že to bylo při porodu, že ten pan doktor udělal nějakou chybu, nevím, jak k tomu přistoupil, ale je to nějaká chyba při porodu.

Četba

Filip na otázku: Čteš knihy? (Které knihy máš nejraději?) Odpověděl: Ne

T: Píšeš zde, že nečteš knihy. Ještě nemáte povinnou četbu k maturitě?

F: Máme**.** To bych měl.

T: To mi říkali minule, že musí číst povinnou četbu.

F: Radši si jdu něco dělat, než abych četl. Třeba hrát fotbal. Ale když to musíme číst, tak to čtu, ale ne že bych to, číst nebudu. Tak tu knížku vezmu a čtu, ale nebaví mě to.

T: A když máte knížky k povinné četbě k maturitě, tak je máte celé nebo se zredukovaným obsahem? Trochu jednodušší?

F: Normální knížky tak, jak existují.

T: Nemáte je upravené pro sluchově postižené?

F: Ne ne ne. Je to v učebnicích, ty jsou trochu upravený pro sluchově postižené. Ale je to všechno stejný. Je to jen výjimečný.

T: Jasně. Jak to spisovatelé napsali, tak to čtete.

F: Tak, tak.

T: Asi je to pro vás někdy těžké, všemu porozumět.

E: Já dělám to, že když v normální knížce něčemu nerozumím, tak vytáhnu slovník, že já takhle trošku spolupracuji s tím slovníkem. Já se ráda dozvídám ty nové výrazy. Když to lidé normálně v běžném životě použijí, tak já zrovna při ruce nemám slovník, tak to využívám jen při těch knížkách.

T: Že rozvíjíš slovní zásobu.

T:Davide, přemýšlíš, jestli ano nebo ne?

D: Teď jsem si uvědomil, že nečtu. *(časopisy)*

T: Koukám ale, že knížky čteš?

D: Knížky čtu, ale časopisy ne. Spíš si je jenom prohlížím. Ale nečtu.

Studium – základní škola

T: Když máš běžnou základní školu v Příbrami, tak to bylo v rámci integrace…

F: Integraci, myslíte jako…

K: Byla to běžná základní škola? Ne škola pro sluchově postižené?

F: Byla to běžná základní škola. Měl jsem tam podepsaný papír, jako že jsem sluchově postižený, aby učitelé… Psali jsme diktáty, to jsem strašně s tím bojoval, normálně bych to psát neměl, ale tak jako zkoušel jsem to dávat dohromady, což se dařilo. Z toho byly dobré výsledky a všechno dobrý. Akorát když jsem si tam našel… Jako ve třídě to bylo v pohodě třeba jakoby v pohodě, ale když jsme museli spolupracovat s ostatními třídami, tak jsem měl problém, aby oni pochopili, že jsem sluchově postižený. A oni si to třeba nějak neuvědomovali, jak je to se mnou těžký, tak se posmívali. Posmívali se mi, nebo se se mnou vůbec nebavili nebo prostě urážky všelijaké. Jako vycházel jsem dobře. Ze začátku to bylo těžké. Postupem času už jsem tam byl mezi oblíbenými, jako s každým jsem se bavil.

T: Je to těžké si zvyknout.

F: Než si to každý uvědomí. A pak jsem přestoupil na konci základní školy, čili v deváté třídě. Tak jsem přestoupil sem do speciální školy, abych poznal, jak probíhá metoda výuky. Je to rozdíl. Abych si na to zvyknul.

T: Aby sis vybral, jestli studovat střední školu tady, nebo běžnou střední školu.

F: Ano, přesně tak.

T: A přišlo ti to tady pro tebe lepší?

F: Tohle mi přišlo lepší.

T: I za cenu internátu. To je takové mínus, ne?

F: Je to mínus toho internátu, že pak už s rodičema se vidíme míň a hodně kamarádů se mi oddálilo. Ale jsme stále v kontaktu, domluvím se s nima na fotbal, na stadion, na cokoli se s nima domluvíme.

T: Nicméně, jsi tady spokojený?

F: Nicméně, jsem tady spokojený.

Komunikace - znakový jazyk

T: Filipe, tvoji rodiče znakový jazyk neumí?

F: Znakový jazyk, částečně.

T: A ty umíš?

F: Já umím částečně. Ale nikdo jiný doma ne.

T: Takže rodiče ne.

F: Rodiče ne. Zase oni se snaží se mnou bavit artikulovaně, abych jim rozuměl.

T: Aby se ti rozvíjela slovní zásoba…

F: Přesně tak. Když jsem přestoupil sem, tak jsme měli ve třídě spolužačku, která hodně znakovala, protože měla…

E: Kochleární implantát, ale měla neslyšící oba rodiče.

F: Tak jsem to od ní hodně chytal trochu.

T: A je to těžké? Naučit se to?

F: Těžký naučit se to. Je to hodně jako ukazování. Já tomu říkám, že je to těžké naučit se to, a že je třeba na to čas, abych se tomu věnoval a učil se to.

E: Já říkám, že je to trochu jako pantomima, nějak do toho zapojit fantazii a nějak si to trochu vymyslet ty znaky. Je to jako naučit se další cizí jazyk.

Budoucnost

Na otázku: Už víš, jakou vysokou školu by si chtěl studovat? Filip odpověděl: Nejsem si úplně jistý. Plánuji na informační technologii.

T: A vysoká škola? Informační technologie.

F: Ještě si nejsem jistý. Záleží na tom, jak mi to půjde ve škole.

T: Vy jste v prváku, že?

F: V prváku, takže s postupem času se rozhodnu.

T: Vysokou školu David píše: nevím, netuším, ale nějakou určitě.

Studium

E: Můžu se zeptat, jak je tu otázka: „Chodila bys raději do běžné/speciální školy?“ Já jsem chodila do obou. Takže…

T: A co hodnotíš, kde to bylo pro tebe lepší?

E: Já hodnotím obě jako že dobrý. Protože v každý bylo něco. Právě že já jsem byla v jiný škole, pak když jsme se přestěhovali, tak jsem šla do jiný školy, tam jsem se chytla jakoby trošku špatných spolužáků, tam jsme měli špatný kolektiv, takže jsem potom přestoupila sem.

T: A líbilo se ti tam i tady?

E: Bylo dobrý, že na tom prvním stupni jsem měla jednu paní učitelku, takže ona na mě dohlídla, když jsem něčemu nerozuměla, individuálně jsem chodila na doučování. Ale my jsme odmítali individuální plán, protože jsme si mysleli, že to zvládnu a zvládla jsem to. Měli jsme domluvený při diktátech, že budu mít doplňovačky, jinak jsem měla všechno jako ostatní děti.

Slovní zásoba

Otázka: Jsou slova, kterým nerozumíš?

E: Myslíte jako výrazy nebo jako hlas, že nerozumím jako, co říkají?

T: Oboje. Jak to ty vnímáš. Jestli se stane, že někdy někomu nerozumíš nebo nevíš, co ti chce říct. Nebo že někdo nerozumí tobě.

E: No, mně je rozumět dobře. Ale mám spíš problém rozumět někomu, protože někteří lidi neotvírají pusu, mluví se rty u sebe, někdy.

Výslovnost

Otázka: Jsou nějaké hlásky, které nevyslovuješ správně?

T: Můžu ti nějak poradit?

F: Jsou nějaké hlásky, které nevyslovuješ správně, tak určitě Ř, pak někdy jako… Tady v té škole funguje logopedie. Jsem ubytovaný na internátu a tam jsou vychovatelky a jsou

také i logopedky zároveň. Tak když spolu si povídáme, tak vždycky mě upozorňují, když říkám něco špatně. Tak jako že třeba Ž, S, že v těch větách to nevyužívám správně.

T: A to jsi rád.

F: Prosím?

T: Jsi rád, že tě upozorňují?

F: To nejsem rád, že to říkám špatně. Ale že mě někdo upozorní, to jsem rád. Jen málokterý mi nerozumí.

Studium

Otázka: Chodil bys raději do běžné základní školy/ speciální základní školy?

G: Chodil bys raději do běžné jako furt do běžné základní školy?

T: Ano, jsi tady od první třídy?

G: Od nuly třídy.

T: Takže si nechodila do běžné základní školy. A jsi tady spokojená? Měnila bys?

G: Ne.

Praktické využití jazyka

E: Jak myslíte tady tu otázku: máš nějakou negativní zkušenost spojenou s mluvením? Abych to dobře pochopila.

T: Stalo se ti někdy něco, co ti bylo hodně nepříjemné, nějaký trapas, něco, co tě potom mrzelo?

E: Já vám to radši řeknu, abych to nemusela psát. Mám takovou negativní zkušenost třeba s prodavačema. Víte ti prodavači, jak sedí za tou kasou, tak už jsou jakoby trošku nabručení, takže občas když jim nerozumím, třeba jim řeknu, že chci platiti kartou a oni se mi jako na něco ptají, třeba jako bezkontaktní, kontaktní, ale oni to tak mumlají, že jim nerozumím. Takže to jsou takový problémy s prodavačema, protože občas jsou tak jako neochotní. Anebo třeba u pojišťovny nebo takový výraznější jako obory, kde moc těch slov jakoby neznám, ty odborný, jako nějaký smlouvy to jo, ale hlouběji to ne. Tak to mám taky problém, že se musím desetkrát ptát. A když se ptám pořád dokolečka, tak je

mi to trapný, ale potřebuji to vědět, abych neudělala nějakou blbost do budoucna. Takže mám negativní zkušenosti.

T: Když něčemu nerozumíš, upozorníš na to ty lidi?

E: Já jim to říkám, že se omlouvám, že jsem sluchově postižený člověk a že potřebuji, aby mi to zopakovali. Ale někdy mám problém, že už to pak jako vzdám, když už ty lidi jsou fakt jako neochotní. Nebo když je to třeba v pojišťovně, tak poprosím, aby mi to napsali na papír jako ten výraz, že jim třeba opravdu nerozumím. Ale jinak jako v pohodě.

F: Já jsem měl ten samý dotaz.

T: Tak mi Filipe taky řekni, jestli máš nějaký zážitek, ať to nemusíš psát.

F: Je to tak jak říká Eva, že když jdu třeba…Eva asi myslela ty prodavače s těmi potravinami, s tím třeba problém nemám. Ale spíš je problém v těch restauracích, jak se ptaj, jestli třeba s sebou, nebo tady. A pak taky jestli s kečupem, nebo mnoho dalších a tak to mumlají, tak já vůbec nevím, co říkají.

E: Mám problém třeba v mekáči. Já jim to řeknu, oni jako jo, jo, jo. A pak už si jako chystám peníze, a jak už se nesoustředím, tak oni mi mezitím něco řeknou a mně to unikne a řeknu prosím a oni už jsou… jako viděj, že jim nerozumím, tak začínají být otrávení.

F: Přesně tak.

E: Tak na tohle jsem zapomněla. Nebo se mi to stává třeba hlavně v Tescu, třeba ty velkoobchody, že u těch pokladen… Když jsou to menší obchody, tak s tím jako ten problém nemám.

F: Já mám ten samý problém. Ten trapas. Člověku je to nepříjemný.

E: My když jsme sluchově postižený, tak my se musíme furt soustředit na toho člověka. A když se nesoustředíme, tak nám to prostě uniká. A potom už to prostě neslyšíme, nerozumíme. Mě to přijde, jako kdyby na mě mluvil z velké vzdálenosti. A mně to přijde pak nepodstatný. Jak si vytahuju peněženku a soustředím se na to. My to právě máme blbý. Vy slyšící, vy to vnímáte pořád, vy to dokážete, ale my ne, protože máme ten procesor. Já nevím, jak to má Filip. Máš to taky, Filipe, když se skloníš, třeba ohneš se pro něco a někdo na tebe mluví, že to nevnímáš?

F: Jo taky. Hodně krát se mi to stává. Pak je to i při dopravní situaci. No v Praze, jak si koupíte lístek a nastoupíte… já tady v Praze nebydlím, já bydlím někde jinde a každý pátek dojíždím k babičce a vždycky tam v autobuse se objeví jiný šofér. Tak si objednám tu jízdenku a teď mi řekne celou nebo kam to chcete nebo… já tomu nerozumím. Tak zas pak je to i v dopravní situaci takhle.

T: A Filipe, řekneš jim taky, že špatně slyšíš, aby ti to zopakovali?

F: Záleží, jakej ten člověk je, jestli je takový přísný, nebo to, tak mi to nakliká, vytiská. A jeďte si, kam chcete. Anebo řeknu, prosím vás, já jsem hluchoněmý a tak mi řekne pardon, a když mu řeknu, zpomalí mi to.

T: A jsou ochotnější?

F: Jsou ochotnější, ale je to málokterej člověk. U mě.

E: A někdy se mi stane, že když v krámě jsou neochotný prodavačky nebo jsou nepříjemný, tak já pak ztlumím hlas, protože jak jsem nervózní, tak se mi ten hlas ztlumí a potom když jim řeknu, že ještě bych chtěla tamto a že jsem jim to říkala a voni, no to jsme neslyšeli, a začnou mi hned nadávat, že tam musej zase se vrátit. A já už se potom cítím trapně. Já jsem jim to řekla, ale neřekla jsem jim to dostatečně nahlas. To se mi třeba takhle stává.

Studium cizích jazyků

E: A ještě jsem se chtěla zeptat: Co je pro tebe nejobtížnější, mluvení, psaní, gramatika? Pro mě je nejhorší jako to odposlouchávání jako že mě přijde, že všechny ty slovíčka jsou stejný. V němčině to tolik není, ale v tý angličtině oni mluví rychle. Tak já bych řekla ten odposlech.

T: A píšete anglicky?

E: My píšeme hlavně ty písemky, doplňujeme…

T: A s tím problém nemáš?

E: Ne, ne. Nebo děláme to, že nám to paní učitelka přečte ten text, ono je to namluvený, ale ona to přečte, že má u sebe nějakou tu knihu, kde to je, a my to podle toho jak mluví, ona mluví pomalu, zřetelně, když jí nerozumíme tak nám to zopakuje, že takhle trošku

zkoušíme ty diktáty. Už jsme na gymnáziu, už nejsme na normální škole, takže ona to s náma takhle zkouší, aby se nám nestalo, že mi přijedeme do Anglie a museli bychom to všechno psát, víte. Abychom byli také trošku schopni komunikovat.

T: Když jsem byla minule u čtvrťáků, tak jsme si povídali o tom, že pojedou do Anglie. Vy jste tam také někdo byl?

E: Filip byl.

F: Na zájezdu jsem byl.

T: Bylo to hezké?

F: Vynikající. Já jsem tam byl už podruhé, tak jsem už věděl, jak to tam vypadá. Nádherný to bylo.

T: A mluvili jste tam s někým?

F: Mluvili jsme tam v rodinách. Problém to vůbec nebyl. Já jsem byl nadšený, protože tam byla nějaká stará vdova, z Anglie, v rodině a ta mluvila strašně artikulovaně, což jsme potřebovali, a nahlas. A problém nám dělalo, že mluvila rychle, někdy, že to trošku ujela v tý angličtině, ale my jsme se dorozuměli tak, že ona nám to mluvila větami a my jsme jí to odpovídali velice stručně. Vždycky poprvé je to takové… a my ještě nemáme tu angličtinu natolik ještě za sebou.

T: Kolik vás bydlelo v té rodině?

F: Záleží, kolik ta rodina pojme, ale musí být aspoň dva, ve dvojicích a bylo tam maximálně v jedný rodině čtyři. Takže bylo to tak různě, dva, tři, čtyři. Jak si to rodina vzala.

T: Vy jste tedy u nich byli ráno a večer a přes den jste měli nějaký vlastní program?

F: Přesně tak. Celodenní výlety.

T: Kde jste všude byli?

F: My jsme jeli první den do Londýna, tam jsme byli asi tak celý den. My jsme se byli podívat jen na část těch důležitých památek, to znamená Tower Bridge, pak Tower of London, to je ten hrad vedle toho mostu, to sloužilo jako věznice, pak jsme se byli podívat, ono to bylo jako zajímavý, tak jsme se u toho dlouho zdrželi. Pak jsme byli na

Greenwiche, tam procházíme nultý poledník a tím to skončilo. Tak jsme odjeli, jsme se večer přesunuli do Portsmouthu do rodin. Jak jste říkala, že do rána jsme se tam ubytovali, to bylo tak na tři dny. Byli jsme v Portsmouthu, to je přístavní město. Viděli jsme tam, jak Nelson válčil, námořnictví.

T: Bitva u Trafalgaru…

F: Přesně tak a mnoho dalších bitev. Pak jsme navštívili ….Tower, tam je nějaká věž vyhlídková, jako v Praze je tady na Žižkově, tak tam bylo něco podobného. Pak jsme se byli podívat někde ve městečku Bath. Tam jsou nějaké lázně staré, a je tam obrovský klášter, tam jsme se byli podívat, fotili jsme si to. Pak jsme se přesunuli ještě zpátky do Londýna, prohlédli jsme si ty nejdůležitější památky, to znamená Piccadilly, čínská čtvrť Soho a další.

T: To jste toho viděli hodně.

F: Velice bohatý program to byl.

T: A vy jste měli vlastní autobus?

F: Vlastní autobus. To byla nějaká cestovka z Plzně.

T: Měli jste ten autobus k dispozici celou dobu?

F: Přesně tak. Mohli jsme si tam nechávat věci. Brali jsme si jen to, co jsme potřebovali.

T: Kolik vás jelo ze školy?

F: Tak to vám neřeknu, ale mohu vám říct přibližně. Viděl jsem ten seznam. Tak pětatřicet, maximálně čtyřicet lidí.

T: To je dost a jenom z této školy?

F: To je dost, jenom tato škola. Myslel jsem si, že pojede ještě někdo s námi, ale třicet je zaplněnej autobus.

T: I ze základky?

F: I ze základky. Střední škola je málo lidí, tak ještě nabrali ze základky. Tak jsme byli početná skupina.

Předmět logopedie

E: Tady je taková záludná otázka: Co je pro mě z hlediska dorozumění nejdůležitější? Ono je to těžký, protože ono je tam důležitý od každého něco. Když to vezmeme, tak slovní zásoba, to nepovažuju za tak strašně důležitý, myslím si, že i normálně slyšící lidé taky nemají bůhvíjakou slovní zásobu. Takže si myslím, že to bych nebrala jako důležitý. Ale nejdůležitější bych brala, srozumitelná výslovnost, aby každý tomu rozuměl a umět vyjádřit vše, co si myslím. Protože když člověk se neumí vyjádřit, tak potom ten druhý neví, co třeba po něm chce. Třeba když já půjdu do hotelu a zjistím, že tam je špatná postel, teď půjdu a nebudu umět vyjádřit, to je taky jako blbý. Tak budu muset umět vyjádřit dobře, co si myslím, a dobře mluvit, aby mně rozuměli, když jsem sluchově postižená, a to bych požadovala taky od nich, abychom se domluvili.

A mluvit gramaticky správně? Tak to mají tady ve škole děti, že třeba špatně skloňují nebo takhle a jako žijou. V pohodě se domluví. Takže si myslím, že čeština je tak hrozně těžká, že i normální děti s tím mají taky problémy. Jak jsem byla na tý normální škole, tak tam bylo, že ty děti vůbec odmítaly číst, že to byli takoví puberťáci. Prostě byli frajeři a čtení prostě jim přišlo úplně zbytečný. Myslím si, že tato škola je na tom gramaticky a se slovní zásobou možná lépe než oni. Že oni znají jenom taková vulgární slova anebo ty nejobyčejnější, že my tady jako opravdu čteme, jsme na gymnáziu, takže já si myslím, že ta gramatika a slovní zásoba je lepší než na nějakým učňáku. Takže pro mě, jako co je nejdůležitější, je ta výslovnost a umět vyjádřit, co požaduju a chci, abychom se domluvili.

T: Rozumím.

E: Ta logopedie. Mě přijde, že ta logopedie už na gymnáziu toho moc neudělá, protože už tam chodí i slyšící lidé nebo my už v těch patnácti, šestnácti, to už je celkem pozdě a už i jak jsme v pubertálním věku, tak už se za to stydíme, že musíme chodit na logopedii. Ale já kdybych mohla, tak bych na tu logopedii ještě chodila, ale myslím si, že už akutně jako malý děti už ji nepotřebujeme.

E: A jestli to splňuje mé očekávání? Teď na gymnáziu, je logopedie takový odpočinkový předmět, kde si popovídáme prostě jakoby komunikační předmět.

T: Ono je to tak myšleno. Logopedie není jen o té výslovnosti, ale jak si říkala, je to také o tom umět se vyjádřit…

E: Já vím, jak teď máme paní učitelku V. tak ta se opravdu snaží s námi komunikovat, hrát nějaké různé, jazykové hry. Takže jo. Řekla bych, jako že je dobrá logopedie. Opravdu bych to doporučovala i na normálních školách. Docela mě to mrzí, že na normálních školách není, protože ono to pomáhá i tomu kolektivu spolupracovat a takhle. Ostatní předměty už na to čas nemají, opravdu pospíchají, ale ta logopedie je takový odpočinkový předmět, že bychom se tam měli naučit spolupracovat, komunikovat. Myslím si, že je to důležité. I pro ten kolektiv.

T: A vy máte dobrý kolektiv, vaše třída.

E: No, u nás je problém, že máme ve třídě autistu. A ten se od nás člení a taky autista taky špatně mluví, že on mluví hrozně rychle, on není schopen jakoby se k nám přizpůsobit. Občas máme problém s ním v komunikaci, ale snažíme se mu nějak rozumět, ale je s tím jako trošku problém. Jinak s tím naším druhým novým spolužákem s tím problém není. On je, on má jenom vadu řeči, ale ten normální mozek má v pořádku, takže ten si umí na to dát pozor, abychom si rozuměli. A jinak jako všichni čtyři už se známe ze základky, takže už jsme se jako už naučili být spolu.

T: Jako že se kamarádíte. Dá se říct, že jste kamarádi?

E: Ano. Jako je pravda, že když přišel Filip s Davidem, tak jsem jim vůbec nerozuměla. Ale časem, postupem času, po třech měsících, když je pořád poslouchám, tak už jsem si na to zvykla.

T: S kým jsi tedy chodila na základku? Filip a David přišli až na střední školu… Ne, v sedmičce si říkal.

F: Ne, ne, ne, David, já, Eva a Gita jsme přišli ze základky a pak nám tam přišli dva noví kluci.

E: Filip přišel do deváté třídy, David přišel do osmé třídy. On původně chodil na gymnázium, ale potom tam měl nějaké problémy, takže potom přišel k nám, protože tady je pomalejší tempo, a jak je sluchově postižený, tak se jako líp domluvíme. Potom Filip přišel v devátý třídě.

F: Hm.

E: To bylo, že chtěl mít nějakou přípravu na to gymnázium, aby věděl, jak to tady na škole chodí. Gita tady je už od přípravky, takže myslím si, že to za ní asi vybrali rodiče, ale myslím si, že je tady spokojená.

T: Gito, řekni nám k tomu něco.

G: A co?

T: Jak se cítíš tady ve škole? Jsi tady spokojená?

G: Jo, jsem, hodně.

E: Co by se dalo zlepšit u tý logopedie? Já bych to takhle nechala. A tady je, kdybyste byli rozděleni. To je takový těžší. Hm. Kluci a holky, to je blbost. To jako si myslím, že to by se měli naučit spolupracovat, že i v práci, tam jsou taky namíchaný. Taky se nerozdělujou ženské a mužské. Ale docela se mi nelíbí, že v dnešní době, oni třeba řeknou, ježíšmarjá on dělá třeba ženskou práci. Třeba manžel třeba řekne svojí ženě, ty děláš mužskou práci. I když se mu to nelíbí, tak by se to nemělo rozlišovat, každý by měl mít něco zkusit. Třeba muž by si měl zkusit ženskou práci v domácnosti. Muži někdy nadávaj, že ty ženy jsou líný, ale přitom ta žena udělá v domácnosti strašně moc. Jo, nebo třeba obráceně, třeba žena nadává tomu muži, že je vyčerpanej, ale měla by zkusit jeho práci, třeba opravdu to je vyčerpávající. Já myslím, že je dobře, že se takhle kombinujou ty práce. A teďko s tou sluchovou vadou/bez sluchové vady, jestli by měli být rozdělení. Tak jak jsem říkala, máme tady toho autistu a toho, jak má problém s tím mluvením. Právě že mě štve, že třeba na tý češtině, oni jsou na tom lépe než my. No a máme teď učitele, on nás míchá dohromady, on řekne, ale oni to uměj. To se mi celkem i nelíbí. To mě právě štve, oni nám sem dají toho autistu, přitom my jsme škola pro sluchově postižené. To je paradox, my špatně slyšíme a oni nám dají člověka, který špatně mluví. Jak může probíhat ta komunikace, úplně nesmyslně.

F: Tady ta škola přijímá i žáky, kteří mají s tím studiem problém.

E: No, to jo. Ale při té výuce to vadí, protože on ten autista, on občas dělá ty věci, co učitelům vadí a oni ztratí pět minut, vzácných pět minut, kdy by nám mohli říct další vědomosti. Že jo, oni ho napomínají a třeba vám můžu říct, že někdy ti učitelé vidí, že nedává pozor, oni za něj píší ty poznámky, ale neřeknou mu nic. Víte, že on nás strašně zdržuje. Mě vadí, že on mluví do výkladu učitelů. A já jsem to říkala jako u těch pokladen,

já se soustředím na jednoho člověka a on mi to začne rušit a já pak tomu výkladu nerozumím. Nepamatuju si z toho nic, protože on mi to vlastně jako naruší. Moc se mi to nelíbí. Hlavně na tu češtinu. On nespolupracuje. Teď máme Mikuláše, on řekne, že Mikuláš nechce bejt, nechce bejt ani anděl, ani čert, prostě nespolupracuje a pak s ním máme držet jako třída, on nespolupracuje.

F: Já si myslím, že pedagogici, který jako máme, se snaží na tom pracovat, aby začal s námi trošku spolupracovat. Určitě se s tímhle zabývají. Já věřím, že se dá nějak trošičku dohromady a že to s ním dotáhneme do konce. Ale uvidíme.

T: A ruší tě to taky?

F: Ruší mě to taky, jak říká Eva, ale já nejsem až tak vyhraněný. Jsem tolerantní.

T: A Gito, ty?

G: No, mě to ruší taky. Taky někdy nadávám, to jako…

E: No hlavně je nejhorší, že on je ještě taky takový prasátko. Ale opravdu. On si maluje na lavici, ještě si do toho ryje. On ničí školní majetek.

F: No, to neničí.

E: Jo, ničí.

F: No, neměl by to dělat.

Komunikace - znakový jazyk

E: A ono je tady dobrý, že my tady neznakujeme jako každá škola sluchová škola. Že se snažíme mluvit, a že když tady znakujeme, tak nás učitele okřiknou, že se máme snažit mluvit, protože to je příprava do života, protože znakovou řečí, když půjdu třeba na poštu, na úřad, tak mi nebudou rozumět, takže musíme spíš mluvenou formou.

T: Zase na druhou stranu, jak si říkala, že třeba jezdíte na ty sportovní hry s ostatními, tak umět znakovat je také dobré, ne?

E: No, je to dobrý, ale zažila jsem případy, že oni měli kochleární implantát, že ze začátku mluvili, ale jak přišli do toho znakujícího kolektivu, tak potom si odvykli mluvit. Že už si zvykli spolupracovat s těma rukama a pak se jim třeba i zhoršila řeč. Je to lepší to kombinovat. Ale já se snažím znakové řeči vyhýbat, ale taky jako se ji chci naučit, abych

jim vlastně rozuměla, co mi chtějí říct. Ale jinak jako v běžným životě bych to nechtěla používat. Já mám neslyšící rodiče a oba jsou jako totálně hluchý, ale mluvíme, neznakujeme, protože víme, že zbytek rodiny by nám nerozuměl. To by byl velký problém.

Studium

E: Na těch normálních školách tam je to pro nás, jako pro sluchově postižené, je tam taková výhoda i nevýhoda. Protože učitelé tam skoro vůbec s těma studentama nekomunikují, protože studenti, oni si tam těma učitelema opovrhují.

T: Myslíš?

E: No, určitě. Já jsem zažila ve třídě takový jakoby propadlý žáky, který jako učitelce nadávali dost vulgárně, což bych si já nedovolila. A prostě nelíbilo se mi to. Většinou jako… neříkám, že to je na každý škole, ale na tý mojí škole to tak bylo, že v dnešní běžný škole oni už ti studenti řeknou, že škola je nuda a že to není k ničemu, že mně přijde, že oni stojí o to, aby byli negramotní. Mně to přijde celkem i líto, protože většinou když je ten člověk vzdělanější, tak je to jako i příjemný, že. I to čtení je hezký. To mě jako taky mrzí, že někteří lidi řeknou fuj, to čtení, to je k ničemu, ale oni se to musí naučit si číst. Musí si to představit jako příběh. Když někdo nemá představivost, tak ta knížka je vlastně k ničemu, to je prostě řádka písmen.

Rozhovor – 3. skupina - 18. 12. 2015

Sluchová vada

K: Tady to máme nějak vyplnit??

T: Ano, jestli se tam najdeš. Jestli máš sluchadla? Tak jakou máš nedoslýchavost?

K: Já jsem právě říkala tady to. Tak to mám zaškrtnout?

T: Takhle to zaškrtni. Super. Děkuji.

J: Vrozenou? Jako když jsem se narodil, jestli už jsem neslyšel?

T: Ano, to znamená, že je vrozená, hned po narození jsi neslyšel.

Studium

I: Můžu se zeptat jaký je rozdíl mezi speciální a běžnou školou?

T: Speciální je tato škola…

J: Tahle škola je speciální.

T: …a běžná je běžná základka. Chodil jsi od první třídy sem, nebo jsi sem přestoupil z jiné školy?

I: Jo, takhle, přestoupil.

T: Tak jak bys to vyhodnotil, kde si byl spokojenější?

I: Tady jsem spokojenější.

K: Které předměty nemáš rád? Když vám tam budu psát zkratky, mám napsat do závorky, co to je?

T: Stačí, když mi to řekneš.

K: To jsou počítače.

T: A já myslela, že tento obor je zaměřený na počítače.

K: No, je to zaměřený na počítače, ale nevěděla jsem, že to bude až tak tolik těžký.

T: Aha, a proč sis vybrala právě tuto školu?

K: Já jsem se rozhodovala a mamka mě radila, že by možná bylo lepší, že bych už nebyla na běžný, ale že bych šla na tuhletu a vyzkoušela si to.

T: Ty jsi chodila na běžnou základní školu a na střední jsi šla sem. A co tomu říkáš teď?

K: Je to tady možná lepší.

T: Vyhovuje ti to víc. A proč?

K: Nejsou tady, že se navzájem nešikanujou, a tak. Že vlastně se nám nesmějou, že máte tu vadu. A ty hodiny jsou takový, že se vám věnujou. Že na tý běžný tam je hodně těch lidí a zase je to lepší, že tam jsou větší skupinky.

T: A ty jsi jediná holka ve třídě?

K: Ano. Lepší by bylo, kdyby tady bylo pět kluků a pět holek. To je lepší.

T: Můžu se ještě zeptat, když jste vybírali školu pro děti se sluchovým postižením, proč jste nevybrali gymnázium?

K: Tady? Ono je to tak, že jeden rok je gymnázium a jeden rok je informační. Teď ve čtvrťáku jsou ještě dvě třídy, ale pak se to už střídá.

T: Aha, gymnázium nemá teď druhý ročník a vy nemáte letos prvák. Takže ty jsi musela na tuto střední školu. A kolik je vás ve třídě?

K: Pět.

T: To jste všichni, nikdo nechybí?

K: Ne.

T: Sluchovou vadu máte čtyři.

K: Kromě D…

T: A ve čtvrťáku jich je kolik?

K: Tam jich je šest. Ale nevím kolik neslyší.

T: Vy budete maturovat z angličtiny?

J: Nebo z matiky.

T: A už víš, co si vybereš? Angličtinu nebo matematiku?

J: Nevím.

T: Možná, že až vy budete maturovat, tak to bude zase jinak… A až dokončíte střední školu, co byste mohli dělat?

J: Někde v kanceláři. Práce s počítačem.

Předmět logopedie/kultura osobního projevu

T: Jane, píšeš, že bys rád procvičoval slovní zásobu a gramatiku a pro Karolínu je zase nejdůležitější správná výslovnost.

J: Hmm.

K: Já myslím, že je důležitý, aby mně lidi rozuměli.

T: A co myslíte, že by bylo dobré procvičovat společně, jako tato vaše třída?

K: No, tak na každýho bych asi dala něco.

J: To je těžký.

T: Když tady většina z vás píše, že pokud něčemu nerozumíte, tak se zeptáte, opravdu se zeptáte, nebo si to někdy domyslíte?

K: Ne, já většinou, když najdu nějaký cizí slovo, tak buď si myslím, nebo se zeptám, jestli si to myslím správně.

T: Takže si to ověříš. Nemáš problém se na to zeptat? Nestydíš se třeba?

K: Ne, nestydím.

Čtení/psaní

K: Můžu ti poradit?

H: Tady ta otázka: Myslíš, že se to časem změní?

K: To je v návaznosti na tu předcházející otázku. Čteš nerad, protože je to nudný… Aha. Tak ta otázka znamená, jestli si myslíš, že až ti bude třeba tolik let jako teď mně, tak že tě to začne bavit, že objevíš kouzlo čtení?

H: To asi ne.

K: Ne, myslíš si, že film je lepší.

H: Ano. Film je lepší…zábavnější.

K: A jaké filmy tě baví?

H: To je různý. Akční, dobrodružný, horory…

K: Jasně.

Slovní zásoba

Otázka: Máš problémy při komunikaci s ostatními? Ivan odpověděl: Velmi záleží na tom, jak druhý člověk mluví.

T: Na čem konkrétně podle tebe nejvíc záleží?

I: No prostě jak člověk mluví, záleží také na rychlosti, jak rychle mluví, jak pomalu, tak aby to bylo srozumitelně. Na té výslovnosti.

T: A na hlasitosti?

I: To ne.

T: To ti nevadí, když budu mluvit potichu, šeptat?

I: Šeptání no, to je ještě horší.

T: A je tady někdo, komu nerozumíš?

I: Nikdo.

T: Rozumíš všem, i učitelům?

I: Učitelům rozumím.

K: Nám se občas stává třeba pan učitel XY, když nám dává otázky. A ty jsou třeba někdy nesrozumitelný, že nevíme, na co se nás ptá. My jsme mu to říkali. Když řekneme třeba cože, tak to přeformuluje, to už je lepší. Ale jako když nám dá na první pokus otázku, kterou třeba nechápeme. Třeba si stěžovala ze třeťáku jedna holka, že třeba vůbec nechápe.

T: A když ho na to upozorníte?

I: On to řekne jiným slovem, jiným způsobem, jiným slovem.

K: On se vždycky snaží říct to nějak, abychom mu rozuměli. Že se jako přizpůsobí.

T: Ještě se Ivane zeptám, tady… stává se ti, že si něco myslíš, ale nevíš, jak to říct. Ano, to je na 100%. Znamená to, že s tím tvrzením souhlasíš?

I: Souhlasím. To je nejčastější, že nevím, jak to říct.

Příloha č. 2 – Dotazníky

Dotazník – obecná část

Dobrý den, jmenuji se Kamila Jakubcová a jsem studentkou speciální pedagogiky navazujícího magisterského studia na Karlově univerzitě. Ráda bych vás požádala o vyplnění tohoto dotazníku. Získaná data budou použita výhradně pro moji diplomovou práci. Práce se týká mladých lidí se sluchovým postižením a jejich komunikačních schopností a dovedností. Předem Vám moc děkuji.

Jméno:

Věk:

Sluchová vada

Jakou máš sluchovou vadu?

0–25 dB	normální sluch	
26–40 dB	lehká nedoslýchavost	lehká nedoslýchavost
41–60 dB	středně těžké poškození sluchu	středně těžká nedoslýchavost
61–80 dB	těžké poškození sluchu	těžká nedoslýchavost
81 a více dB	velmi závažné poškození sluchu	úplná hluchota

- Nevím

1) Jakou kompenzační pomůcku využíváš?

a) sluchadla
b) kochleární implantát
c) jinou
d) žádnou

---

2) Jak bys svými slovy popsal, jak slyšíš:

- **bez sluchadel/ KI**

_____

_____

- **se sluchadly/s KI**

_____

_____

3) **Jedná se o vadu vrozenou nebo získanou?**
   a) vrozenou
   b) získanou před 6 rokem
   c) získanou po 6 roce

_____

4) **Zvládneš komunikovat i bez odezírání?**
   a) Ano
   b) Ne

_____

5) **Zvládneš telefonovat?**
   a) Ano
   b) Ne

_____

<u>Rodina a volný čas</u>

1) **Mají rodiče sluchové postižení?**
   a) Ano
   b) Ne
   c) Pouze jeden – matka/otec
   d) Někdo jiný v rodině:

      _____

2) **Máš sourozence? Bratra/sestru? Kolik? Jsou slyšící/neslyšící?**

_____

3) **V kterém městě bydlíš?**

---

4) **Bydlíš na internátě?**
   a) Ano
   b) Ne

- **Pokud bydlíš na internátě, jezdíš domů každý víkend?**
  a) Ano
  b) Ne

---

5) **Co děláš ve volném čase? Co tě baví?**

- **Věnuješ se nějakému sportu?**

- **Navštěvuješ nějaký zájmový kroužek?**

- **Scházíš se se spolužáky i mimo vyučování?**

- **Trávíš volný čas s kamarády?**

---

6) **Čteš knihy? (Které knihy máš nejraději?)**
   a) Ano
   b) Ne

---

7) **Čteš časopisy? (Které časopisy máš nejraději?)**
   a) Ano
   b) Ne

---

8) **Komunikuješ s přáteli přes sociální sítě? (Jaké? Jsi na Facebooku…?)**
   a) Ano
   b) Ne

Studium

1) **Jakou mateřskou školu si navštěvoval? (žádnou/běžnou/speciální) Kde?**

---

2) **Jakou základní školu si navštěvoval? (běžnou/speciální) Kde?**

---

3) **Chodil bys raději do běžné základní školy/ speciální základní školy? Umíš říct proč?**

---

4) **Které předměty ve škole máš nejraději?**

---

5) **Které předměty nemáš rád?**

Komunikace

1) **Jak komunikuješ s rodinou?**

---

2) **Jak komunikuješ s přáteli?**

3) **Umíš znakový jazyk?**
   a) Ano
   b) Ne
   c) Částečně

4) **Myslíš, že rozumíš ve škole všemu, co se učíte? Čemu nebo komu nerozumíš?**

5) **Navštěvuješ i individuální logopedii ve škole nebo i mimo školu?**

6) **Máš přátele i mezi slyšícími?**

<u>Budoucnost</u>

1) **Chtěl bys po skončení gymnázia či střední školy studovat vysokou školu?**
   a) Ano
   b) Ne

2) **Už víš jakou?**

3) **Čím bys chtěl jednou být?**

Dotazník – II. část - komunikační kompetence

Co podle tebe znamená slovo „komunikace“?

Co se ti vybaví, když se řekne logopedie?

<u>Slovní zásoba</u>

1) **Považuješ svoji slovní zásobu za dostatečnou?**
   a) Ano
   b) Ne

2) **Jsou slova, kterým nerozumíš?**
   - Jaká? Kdy? – V jakých situacích?

   - Co děláš, když některým slovům nerozumíš?

3) **Máš problémy při komunikaci s ostatními? (Ano/ ne/ někdy)**

4) **Mluvíš spíše v kratších větách nebo používáš souvětí?**
   a) Kratší, jednoduché věty
   b) Souvětí, rozvité věty

5) **Stává se ti, že si něco myslíš, ale nevíš, jak to říct?**

6) **Jsi upovídaný? Nebo nerad mluvíš?**

<u>Gramatika</u>

1) **Domníváš se, že se vyjadřuješ gramaticky správně?**
   a) Ano
   b) Ne
   c) Někdy si nejsem jistý(á)

---

2) **Máš výraznější problémy s písemným projevem? (gramatická cvičení, diktáty…)**

---

3) **Máš výraznější problémy s mluveným projevem?**

<u>Výslovnost</u>

1) **Jsou nějaké hlásky, které nevyslovuješ správně? (Které?)**

---

2) **Myslíš si, že ti ostatní rozumí?**

---

3) **Považuješ to za důležité? (Výslovnost hlásek)**

<u>Praktické využití jazyka</u>

1) **Jsi schopný zařídit si / požádat, když něco potřebuješ? (Ve škole, doma, v obchodě, jinde?)**

---

2) **Povídáš si rád s ostatními? Proč?**

---

3) **Máš nějakou negativní zkušenost spojenou s mluvením?**

Studium cizích jazyků

1) **Který cizí jazyk studuješ?**

2) **Co je pro tebe nejobtížnější? (Mluvení/psaní/gramatika?)**

Čtení /psaní

1) **Čteš rád/nerad? Proč?**

2) **Myslíš, že se to časem změní?**

3) **Myslíš si, že četba je důležitá pro lidi se sluchovým postižením?**

4) **Jak bys ohodnotil své psaní?**

5) **Píšeš rád? Píšeš si někdy něco sám pro sebe? (básničky, povídky…)**

Předmět logopedie

1) **Co ty sám by si chtěl v tomto předmětu procvičovat?**

2) **Co je pro tebe z hlediska dorozumění se (mluvení) nejdůležitější?**
   a) Dostatečná slovní zásoba
   b) Srozumitelná výslovnost
   c) Mluvit gramaticky správně
   d) Umět vyjádřit vše, co si myslím

3) **Co naopak myslíš, že pro tebe osobně není tak důležité?**

---

4) Splňuje předmět logopedie tvá očekávání?

---

5) Co by se dalo zlepšit?

---

6) Myslíš, že by bylo lepší, kdybyste byli na tento předmět rozděleni?

a) Kluci X holky

b) Se sluchovou vadou X bez sluchové vady

c) Jinak

---

d) Takto je to vyhovující

Jméno: *Andrea*

Věk: *17*

Sluchová vada

Jakou máš sluchovou vadu? - *těžké poškození sluchu*

1) Jakou kompenzační pomůcku využíváš? - *sluchadla*
2) Jak bys svými slovy popsal, jak slyšíš:
   - bez sluchadel/ KI - *moc ne*
   - se sluchadly/s KI - *lidi naproti v místnosti ne, ani šeptání*
3) Jedná se o vadu vrozenou nebo získanou? - *vrozenou*
4) Zvládneš komunikovat i bez odezírání? - *Ne*
5) Zvládneš telefonovat? - *Ano*

Rodina a volný čas

1) Mají rodiče sluchové postižení? - *matka, děda*
2) Máš sourozence? Bratra/sestru? Kolik? Jsou slyšící/neslyšící? - *sestra*
3) V kterém městě bydlíš? - *Ústí nad Labem*
4) Bydlíš na internátě? - *Ano*
   - Pokud bydlíš na internátě, jezdíš domů každý víkend? - *Ano*
5) Co děláš ve volném čase? Co tě baví? - *nic*
   - Věnuješ se nějakému sportu? - *ne*
   - Navštěvuješ nějaký zájmový kroužek? - *ne*
   - Scházíš se se spolužáky i mimo vyučování? - *zřídka kdy*
   - Trávíš volný čas s kamarády? - *ne*
6) Čteš knihy? (Které knihy máš nejraději?) - *Ano. Není čas, tak jen ty z maturitního seznamu*
7) Čteš časopisy? (Které časopisy máš nejraději?) - *Ano – Dieta, Katka*

8) Komunikuješ s přáteli přes sociální sítě? (Jaké? Jsi na Facebooku…?) - *Ano - Facebook, E-mail*

Studium

1) Jakou mateřskou školu si navštěvoval? (žádnou/běžnou/speciální) Kde? - *Umělecká v Mostě*

2) Jakou základní školu si navštěvoval? (běžnou/speciální) Kde? - *10. ZŠ Štěpánka, Paprsek, ZŠ Mojžíř, zde – od 6. třídy*

3) Chodil bys raději do běžné základní školy/ speciální základní školy? Umíš říct proč?

- *více lidí*

4) Které předměty ve škole máš nejraději? *X*

5) Které předměty nemáš rád? - *tělocvik, logopedii, německý jazyk*

Komunikace

1) Jak komunikuješ s rodinou? - *ústně*

2) Jak komunikuješ s přáteli? - *ústně*

3) Umíš znakový jazyk? - *částečně*

4) Myslíš, že rozumíš ve škole všemu, co se učíte? Čemu nebo komu nerozumíš? - *učitel na … – špatně mluví*

5) Navštěvuješ i individuální logopedii ve škole nebo i mimo školu? - *ne*

6) Máš přátele i mezi slyšícími? – *ne*

Budoucnost

1) Chtěl bys po skončení gymnázia či střední školy studovat vysokou školu? - *Ano*

2) Už víš jakou? - *VŠCHT*

3) Čím bys chtěl jednou být? - *labolatorník*

Co podle tebe znamená slovo „komunikace“ - *mluvení nebo mimoslovná*

Co se ti vybaví, když se řekne logopedie? - *mluvení, hry, legrace*

Slovní zásoba

1) Považuješ svoji slovní zásobu za dostatečnou? - *Ne*
2) Jsou slova, kterým nerozumíš?
   - Jaká? Kdy? – V jakých situacích? - *ve škole, v novinách*
   - Co děláš, když některým slovům nerozumíš? - *ptám se učitelů*
3) Máš problémy při komunikaci s ostatními? (Ano/ ne/ někdy)
4) Mluvíš spíše v kratších větách nebo používáš souvětí? - *Souvětí, rozvité věty*
5) Stává se ti, že si něco myslíš, ale nevíš, jak to říct? - *někdy*
6) Jsi ~~upovídaný~~, nebo nerad mluvíš? - *moc často ne*

Gramatika

1) Domníváš se, že se vyjadřuješ gramaticky správně? - *Někdy si nejsem jistý(á)*
2) Máš výraznější problémy s písemným projevem? (gramatická cvičení, diktáty…) - *nevím*
3) Máš výraznější problémy s mluveným projevem? - *snad ne*

Výslovnost

1) Jsou nějaké hlásky, které nevyslovuješ správně? (Které?) - *snad ne*
2) Myslíš si, že ti ostatní rozumí? - *snad ano*
3) Považuješ to za důležité? (Výslovnost hlásek) - *ano*

Praktické využití jazyka

1) Jsi schopný zařídit si / požádat, když něco potřebuješ? (Ve škole, doma, v obchodě, jinde?) - *ne*
2) Povídáš si rád s ostatními? Proč? - *jak kdy*

3) Máš nějakou negativní zkušenost spojenou s mluvením? - *drby a rozkřiknutá tajemství, nebo moc křičím*

Studium cizích jazyků

1) Který cizí jazyk studuješ? - *německý, anglický*
2) Co je pro tebe nejobtížnější? (Mluvení/psaní/gramatika?) - *gramatika*

Čtení /psaní

1) Čteš rád/nerad? Proč? – *nerada, jsem k tomu nucena, a není to dobrovolně*
2) Myslíš, že se to časem změní? - *ne*
3) Myslíš si, že četba je důležitá pro lidi se sluchovým postižením? - *ano*
4) Jak bys ohodnotil své psaní? - *3*
5) Píšeš rád? Píšeš si někdy něco sám pro sebe? (básničky, povídky…) - *básničky, je to zábavné*

Předmět logopedie

1) Co ty sám by si chtěl v tomto předmětu procvičovat? *X*
2) Co je pro tebe z hlediska dorozumění se (mluvení) nejdůležitější? - *Srozumitelná výslovnost*
3) Co naopak myslíš, že pro tebe osobně není tak důležité? - *hlasitost*
4) Splňuje předmět logopedie tvá očekávání? - *ne*
5) Co by se dalo zlepšit? - *zrušit ho*
6) Myslíš, že by bylo lepší, kdybyste byli na tento předmět rozděleni? - *Takto je to vyhovují*

Jméno: *Barbora*

Věk: *21*

Sluchová vada

Jakou máš sluchovou vadu? - *Neslyšící*

1) Jakou kompenzační pomůcku využíváš? - *kochleární implantát*
2) Jak bys svými slovy popsal, jak slyšíš:
   - bez sluchadel/ KI - *bez KI neslyším nic, mám úplnou hluchotu*
   - se sluchadly/s KI - *s KI slyším mnohem lépe než bez KI. Slyším všechno (např. zvonění, hudby, auta atd.*
3) Jedná se o vadu vrozenou nebo získanou? - *vrozenou*
4) Zvládneš komunikovat i bez odezírání? - *Ne*
5) Zvládneš telefonovat? - *Ano*

Rodina a volný čas

1) Mají rodiče sluchové postižení? - *Ne*
2) Máš sourozence? Bratra/sestru? Kolik? Jsou slyšící/neslyšící? - *nemám sourozence*
3) V kterém městě bydlíš? - *bydlím v Kadani (Chomutov)*
4) Bydlíš na internátě? - *Ano*
   - Pokud bydlíš na internátě, jezdíš domů každý víkend? - *Ano*
5) Co děláš ve volném čase? Co tě baví? - *Ráda chodím s přáteli do kina, ven, mám ráda focení. Chodím také cvičit do fitka.*
   - Věnuješ se nějakému sportu? - *Ano. Tenis, squash, fitness.*
   - Navštěvuješ nějaký zájmový kroužek? - *Ne.*
   - Scházíš se se spolužáky i mimo vyučování? - *Ano, scházím se se spolužáky.*
   - Trávíš volný čas s kamarády? - *Ano, trávím volný čas s kamarády.*

6) Čteš knihy? (Které knihy máš nejraději?) - *Ano. Hvězdy nám nepřály (John Green)*

7) Čteš časopisy? (Které časopisy máš nejraději?) - *Ano - Žena a život*

8) Komunikuješ s přáteli přes sociální sítě? (Jaké? Jsi na Facebooku…?) – *Ano - Komunikuji s přáteli přes FACEBOOK*

Studium

1) Jakou mateřskou školu si navštěvoval? (žádnou/běžnou/speciální) Kde? – *v Chomutově*

2) Jakou základní školu si navštěvoval? (běžnou/speciální) Kde? - *Navštívila jsem školu pro sluchově postižené od první do druhé třídy. Pak jsem se přesunula na jinou školu (běžný) od třetí do deváté třídy.*

3) Chodil bys raději do běžné základní školy/ speciální základní školy? Umíš říct proč? - *Raději bych chodila do speciální školy, protože jich je tam málo počet žáků ve třídě*

4) Které předměty ve škole máš nejraději? - *Nemám žádný oblíbený předmět.*

5) Které předměty nemáš rád? - *Nemám ráda matematiku.*

Komunikace

1) Jak komunikuješ s rodinou? - *S rodiči komunikuji normálně, ale také odezírají.*

2) Jak komunikuješ s přáteli? - *S přáteli komunikuji, ty co umí mluvit a mluvím s nima. Když jsou neslyšící a neumí mluvit, tak si s nimi znakuji.*

3) Umíš znakový jazyk? - *Ano*

4) Myslíš, že rozumíš ve škole všemu, co se učíte? Čemu nebo komu nerozumíš? - *Občas nerozumím všemu. Například základy společenské vědy jich je spousta cizích slov a je těžké porozumět. A také angličtina.*

5) Navštěvuješ i individuální logopedii ve škole nebo i mimo školu? - *Nenavštěvuji.*

6) Máš přátele i mezi slyšícími? - *Ano mám, ale málo se s nima vídám.*

Budoucnost

1) Chtěl bys po skončení gymnázia či střední školy studovat vysokou školu? - Ne
2) Už víš jakou? ---
3) Čím bys chtěl jednou být? - *Chtěla bych být kosmetičkou a lektorkou znakového jazyka.*

Co podle tebe znamená slovo „komunikace“? - *KOMUNIKACE mezi lidmi*

Co se ti vybaví, když se řekne logopedie? - *Logopedie = nauka mluvení*

Slovní zásoba

1) Považuješ svoji slovní zásobu za dostatečnou? - *Ano*
2) Jsou slova, kterým nerozumíš?
   - Jaká? Kdy? – V jakých situacích? - *ANO*
   - Co děláš, když některým slovům nerozumíš? - *Zeptám se někoho když něčemu nerozumím a potřebuji to vysvětlit.*
3) Máš problémy při komunikaci s ostatními? (Ano/ ne/ někdy) - *Někdy mám problémy.*
4) Mluvíš spíše v kratších větách nebo používáš souvětí? - *Kratší, jednoduché věty*
5) Stává se ti, že si něco myslíš, ale nevíš, jak to říct? - *Ano, stává se mi to skoro často.*
6) Jsi upovídaný, nebo nerad mluvíš? - *Občas jsem upovídaná.*

Gramatika

1) Domníváš se, že se vyjadřuješ gramaticky správně? - *Někdy si nejsem jistý(á)*
2) Máš výraznější problémy s písemným projevem? (gramatická cvičení, diktáty…) - *Ano mám problémy, např. jak vytvořit věty (sloh).*
3) Máš výraznější problémy s mluveným projevem? – *Ano*

Výslovnost

1) Jsou nějaké hlásky, které nevyslovuješ správně? (Které?) - *Neumím vyslovit Ř. I, Y.*
2) Myslíš si, že ti ostatní rozumí? - *Někteří lidi mi rozumí.*
3) Považuješ to za důležité? (Výslovnost hlásek) - *Ano*

Praktické využití jazyka

1) Jsi schopný zařídit si / požádat, když něco potřebuješ? (Ve škole, doma, v obchodě, jinde?) - *Někdy nejsem schopná si zařídit.*
2) Povídáš si rád s ostatními? Proč? - *Ano, ráda si povídám s ostatními.*
3) Máš nějakou negativní zkušenost spojenou s mluvením? – *Ne*

Studium cizích jazyků

1) Který cizí jazyk studuješ? - *angličtinu a němčinu*
2) Co je pro tebe nejobtížnější? (Mluvení/psaní/gramatika?) - *mluvení a gramatika*

Čtení /psaní

1) Čteš rád/nerad? Proč? - *Ráda čtu. Protože mě to baví.*
2) Myslíš, že se to časem změní? - *Nevím.*
3) Myslíš si, že četba je důležitá pro lidi se sluchovým postižením? - *Ano, myslím si to.*
4) Jak bys ohodnotil své psaní? - *Ne moc dobře.*
5) Píšeš rád? Píšeš si někdy něco sám pro sebe? (básničky, povídky…) - *Nerada píšu.*

Předmět logopedie

1) Co ty sám by si chtěl v tomto předmětu procvičovat? - *všechno*
2) Co je pro tebe z hlediska dorozumění se (mluvení) nejdůležitější?
   - *Mluvit gramaticky správně, Umět vyjádřit vše, co si myslím*

3) Co naopak myslíš, že pro tebe osobně není tak důležité? ---
4) Splňuje předmět logopedie tvá očekávání? - *Ne*
5) Co by se dalo zlepšit? - *mluvení*
6) Myslíš, že by bylo lepší, kdybyste byli na tento předmět rozděleni?
    - *Se sluchovou vadou X bez sluchové va*

Jméno: *Cyril*

Věk: *19 let*

Sluchová vada

Jakou máš sluchovou vadu? - *Těžké postižení sluchu*

1) Jakou kompenzační pomůcku využíváš? - *sluchadla*
2) Jak bys svými slovy popsal, jak slyšíš:
   - bez sluchadel/ KI - *bez svých sluchadel jsem prakticky hluchý, reaguji jen na výrazné zvuky – např. písknutí, hlasitý výkřik, vše ostatní bohužel nepostřehnu*
   - se sluchadly/s KI - *se sluchadly slyším o hodně lépe, díky nim jsem schopný běžné komunikace… jen v rušném prostředí občas něco přeslechnu*
3) Jedná se o vadu vrozenou nebo získanou? - *vrozenou*
4) Zvládneš komunikovat i bez odezírání? - *Ano*
5) Zvládneš telefonovat? - *Ano*

Rodina a volný čas

1) Mají rodiče sluchové postižení? - *Ne*
2) Máš sourozence? Bratra/sestru? Kolik? Jsou slyšící/neslyšící? - *ano, mám mladšího bratra (10 let), od narození slyší naprosto v pořádku, NIKDO v rodině nemá sluchovou vadu.*
3) V kterém městě bydlíš? - *Praha*
4) Bydlíš na internátě? ------
5) Co děláš ve volném čase? Co tě baví? - *volný čas trávím hlavně s kamarády, také hodně sportuji… hlavně fotbal, běhání a florbal (ten hraji již 11. rokem)*
   - Věnuješ se nějakému sportu? - *ano, fotbalu a florbalu*
   - Navštěvuješ nějaký zájmový kroužek? - *florbal, fotbal*
   - Scházíš se se spolužáky i mimo vyučování? - *ano, scházím.*

- Trávíš volný čas s kamarády? - *Ano*

6) Čteš knihy? (Které knihy máš nejraději?) - *Ne – jen povinná četba*

7) Čteš časopisy? (Které časopisy máš nejraději?) - *Ne - jen někdy nahlédnu do novin*

8) Komunikuješ s přáteli přes sociální sítě? (Jaké? Jsi na Facebooku…?) - *Ano, jsem na Facebooku*

Studium

1) Jakou mateřskou školu si navštěvoval? (žádnou/běžnou/speciální) Kde? - *běžnou mateřskou školu v místě mého bydliště*

2) Jakou základní školu si navštěvoval? (běžnou/speciální) Kde? – *ZŠ jsem navštěvoval běžnou, chodil jsem zde do 1. a 2. třídy, následně jsem udělal přijímací zkoušky na jazykovou školu (3. – 5. třída), pak jsem navštěvoval osmileté gymnázium (6. – 9. třída) odkud jsem přešel na speciální školu zde = 4. leté gymnázium (1. – 4. ročník SŠ)*

3) Chodil bys raději do běžné základní školy/ speciální základní školy? Umíš říct proč? - *raději jsem navštěvoval běžnou školu, měl jsem tam více kamarádů … naše speciální škola také není ale špatná, je nás tu méně a tak máme víc klidu a také času na učení (v hodinách)*

4) Které předměty ve škole máš nejraději? – *zeměpis, základy společenských věd, biologii a tělocvik ☺*

5) Které předměty nemáš rád? – *matematiku, fyziku, chemii*

Komunikace

1) Jak komunikuješ s rodinou? – *normálně, běžná komunikace*

2) Jak komunikuješ s přáteli? – *normálně, běžná komunikace*

3) Umíš znakový jazyk? *Částečně – jen to, co jsem za 4 roky vypozoroval*

4) Myslíš, že rozumíš ve škole všemu, co se učíte? Čemu nebo komu nerozumíš? – *ano všemu rozumím, když dávám pozor ☺... všem vyučujícím normálně rozumím*

5) Navštěvuješ i individuální logopedii ve škole nebo i mimo školu? – *ne nenavštěvuji (jen v dětství s matkou)*

6) Máš přátele i mezi slyšícími? – *ano, spoustu přátel… jak z oblasti sportu, tak i ze staré školy*

Budoucnost

1) Chtěl bys po skončení gymnázia či střední školy studovat vysokou školu? - *Ano*

2) Už víš jakou? - *právě se rozhoduji a konzultuji to … chystám se navštívit dny otevřených dveří u různých VŠ*

3) Čím bys chtěl jednou být? *1. – přál bych si se stát přes práva notářem 2. – také hodně přemýšlím o speciální pedagogice (VŠ) jakou profesi bych mohl následně zaujímat*

Co podle tebe znamená slovo „komunikace“? - *určitý způsob dorozumívání, slouží k výměně informací*

Co se ti vybaví, když se řekne logopedie? – *různá rétorická cvičení, zdokonalování mluvy*

Slovní zásoba

1) Považuješ svoji slovní zásobu za dostatečnou? - *Ano*

2) Jsou slova, kterým nerozumíš?

   - Jaká? Kdy? – V jakých situacích? – *se slovní zásobou žádný výrazný problém naštěstí nemám, je to zejména díky tomu, že jsem chodil 9 let na normální slyšící školy*

   - Co děláš, když některým slovům nerozumíš? – *vyhledám si na internetu správný význam slova*

3) Máš problémy při komunikaci s ostatními? (Ano/ ne/ někdy) - *ne*

4) Mluvíš spíše v kratších větách nebo používáš souvětí? - *Souvětí, rozvité věty*

5) Stává se ti, že si něco myslíš, ale nevíš, jak to říct? - *ne*

6) Jsi upovídaný, nebo nerad mluvíš? – *jsem spíše upovídaný, jsem přátelský, takže rád poznávám nové lidi*

Gramatika

1) Domníváš se, že se vyjadřuješ gramaticky správně? - *Ano*
2) Máš výraznější problémy s písemným projevem? (gramatická cvičení, diktáty…) – *ne, toto je spíše moje přednost, pravopisné chyby dělám jen velmi zřídka*
3) Máš výraznější problémy s mluveným projevem? – *ne, rád se vyjadřuji nebo jakkoli mluvím s lidmi*

Výslovnost

1) Jsou nějaké hlásky, které nevyslovuješ správně? (Které?) – *ne, jen někdy vyslovím nevýrazně písmeno „ř“*
2) Myslíš si, že ti ostatní rozumí? – *ano, vím to*
3) Považuješ to za důležité? (Výslovnost hlásek) – *ano, považuji*

Praktické využití jazyka

1) Jsi schopný zařídit si / požádat, když něco potřebuješ? (Ve škole, doma, v obchodě, jinde?) - *ano, nemám s tím žádný problém*
2) Povídáš si rád s ostatními? Proč? – *ano, udržuji si tak dobré vztahy s okolím*
3) Máš nějakou negativní zkušenost spojenou s mluvením?

Studium cizích jazyků

1) Který cizí jazyk studuješ? – *angličtinu a němčinu, dále se zajímám o slovenštinu*
2) Co je pro tebe nejobtížnější? (Mluvení/psaní/gramatika?) ----

Čtení /psaní

1) Čteš rád/nerad? Proč? - *čtu nerad, moc mě to nebaví a nemám na to hlavně čas*

2) Myslíš, že se to časem změní? – *ano, povinná četba k maturitě mě „donutí“* ☺

3) Myslíš si, že četba je důležitá pro lidi se sluchovým postižením? – *ano, určitě, rozvíjí to výrazně jejich slovní zásobu*

4) Jak bys ohodnotil své psaní? – *myslím si, že se nepotýkám s žádnými většími problémy*

5) Píšeš rád? Píšeš si někdy něco sám pro sebe? (básničky, povídky…) – *ano, psaní mi nevadí, ale nic si sám pro sebe nepíšu*

Předmět logopedie

1) Co ty sám by si chtěl v tomto předmětu procvičovat? – *nová odborná slovíčka, která se nám budou v běžné mluvě hodit*

2) Co je pro tebe z hlediska dorozumění se (mluvení) nejdůležitější? - *Srozumitelná výslovnost – když člověku nerozumím, nemám jakoukoli šanci než formou psaní se s ním domluvit*

3) Co naopak myslíš, že pro tebe osobně není tak důležité? – *„dostatečná slovní zásoba!, člověk řekne vše co chce/co si myslí, řekne to správně a všichni mu budou rozumět*

4) Splňuje předmět logopedie tvá očekávání? – *ano, sám si nedovedu moc představit, jak hodinu lépe zorganizovat*

5) Co by se dalo zlepšit? – *morálka studentů ☺*

6) Myslíš, že by bylo lepší, kdybyste byli na tento předmět rozděleni? - *Takto je to vyhovující*

Jméno: *David*

Věk: *15*

Sluchová vada

Jakou máš sluchovou vadu? – *Lehké postižení sluchu*

1) Jakou kompenzační pomůcku využíváš? - *žádnou*
2) Jak bys svými slovy popsal, jak slyšíš:
   - bez sluchadel/ KI – *občas přeslechnu nebo si domišlím slova, ale mislím si že slišim dobře*
   - se sluchadly/s KI
3) Jedná se o vadu vrozenou nebo získanou? - *získanou po 6. roce*
4) Zvládneš komunikovat i bez odezírání? - *Ano*
5) Zvládneš telefonovat? - *Ano*

Rodina a volný čas

1) Mají rodiče sluchové postižení? - Ne
2) Máš sourozence? Bratra/sestru? Kolik? Jsou slyšící/neslyšící? – *Mám 1 bratra je slyšící*
3) V kterém městě bydlíš? – *Na vesnici*
4) Bydlíš na internátě? - *Ano*
   - Pokud bydlíš na internátě, jezdíš domů každý víkend? - *Ano*
5) Co děláš ve volném čase? Co tě baví? *Pomáhám rodičům (doma), hraju na PC. Jezdím na kole.*
   - Věnuješ se nějakému sportu? – *Jízdě na kole, lyžování, plavání*
   - Navštěvuješ nějaký zájmový kroužek? – *Momentálně ne*
   - Scházíš se se spolužáky i mimo vyučování? - *ne*
   - Trávíš volný čas s kamarády? - *ano*

6) Čteš knihy? (Které knihy máš nejraději?) – *Ano. Dobrodružnou literaturu (J. Wern) Fantasy*

7) Čteš časopisy? (Které časopisy máš nejraději?) ---

8) Komunikuješ s přáteli přes sociální sítě? (Jaké? Jsi na Facebooku…?) – *Ano Facebook*

Studium

1) Jakou mateřskou školu si navštěvoval? (žádnou/běžnou/speciální) Kde? – *ve Strážově (Šumava)*

2) Jakou základní školu si navštěvoval? (běžnou/speciální) Kde? – *běžnou ve Strážově, v Sušici, speciální zde*

3) Chodil bys raději do běžné základní školy/ speciální základní školy? Umíš říct proč? – *do speciální: mám tu více kamarádů*

4) Které předměty ve škole máš nejraději? – *Zeměpis, Dějepis, Základy společenských věd, Tv*

5) Které předměty nemáš rád? – *Matematiku, Fiziku*

Komunikace

1) Jak komunikuješ s rodinou? - *řečí*

2) Jak komunikuješ s přáteli? - *řečí*

3) Umíš znakový jazyk? - *Ne*

4) Myslíš, že rozumíš ve škole všemu, co se učíte? Čemu nebo komu nerozumíš? - *Mislím že ano*

5) Navštěvuješ i individuální logopedii ve škole nebo i mimo školu? - *nenavštěvuji*

6) Máš přátele i mezi slyšícími? - *ano*

Budoucnost

1) Chtěl bys po skončení gymnázia či střední školy studovat vysokou školu? - *Ano*

2) Už víš jakou? - *Nevím*

3) Čím bys chtěl jednou být? - *Netuším*

Co podle tebe znamená slovo „komunikace“? - *domluva*

Co se ti vybaví, když se řekne logopedie? – *jazyk, řeč*

Slovní zásoba

1) Považuješ svoji slovní zásobu za dostatečnou? - *Ano*
2) Jsou slova, kterým nerozumíš?
   - Jaká? Kdy? – V jakých situacích? ---
   - Co děláš, když některým slovům nerozumíš? – *snažím se z toho nějak vybruslit*
3) Máš problémy při komunikaci s ostatními? (Ano/ ne/ někdy)
4) Mluvíš spíše v kratších větách nebo používáš souvětí? - *Kratší, jednoduché věty*
5) Stává se ti, že si něco myslíš, ale nevíš, jak to říct? ---
6) Jsi upovídaný, nebo nerad mluvíš? – *Jak kdy*

Gramatika

1) Domníváš se, že se vyjadřuješ gramaticky správně? - *Někdy si nejsem jistý(á)*
2) Máš výraznější problémy s písemným projevem? (gramatická cvičení, diktáty…) - *ano*
3) Máš výraznější problémy s mluveným projevem? – *myslím, že ne*

Výslovnost

1) Jsou nějaké hlásky, které nevyslovuješ správně? (Které?) - *Ř*
2) Myslíš si, že ti ostatní rozumí? - *Jak kdo*
3) Považuješ to za důležité? (Výslovnost hlásek) - *ano*

Praktické využití jazyka

1) Jsi schopný zařídit si / požádat, když něco potřebuješ? (Ve škole, doma, v obchodě, jinde?) – *moc ne*
2) Povídáš si rád s ostatními? Proč? – *ano kvůli výměně názorů (na uč…)*
3) Máš nějakou negativní zkušenost spojenou s mluvením? - *ne*

Studium cizích jazyků

1) Který cizí jazyk studuješ? – *Německý a anglický jazyk*
2) Co je pro tebe nejobtížnější? (Mluvení/psaní/gramatika?) – *psaní*

Čtení /psaní

1) Čteš rád/nerad? Proč? – *rád kvůli požitku*
2) Myslíš, že se to časem změní? – *asi ano*
3) Myslíš si, že četba je důležitá pro lidi se sluchovým postižením? - *ano*
4) Jak bys ohodnotil své psaní? ~~*chva*~~ *dobré*
5) Píšeš rád? Píšeš si někdy něco sám pro sebe? (básničky, povídky…) - *ne*

Předmět logopedie

1) Co ty sám by si chtěl v tomto předmětu procvičovat? - *jazykopresmičky*
2) Co je pro tebe z hlediska dorozumění se (mluvení) nejdůležitější? - *Dostatečná slovní zásoba*
3) Co naopak myslíš, že pro tebe osobně není tak důležité? – *mluvit gramaticky správně*
4) Splňuje předmět logopedie tvá očekávání? - *ano*
5) Co by se dalo zlepšit? - *nevím*
6) Myslíš, že by bylo lepší, kdybyste byli na tento předmět rozděleni? - *Takto je to vyhovující*

Jméno: *Filip*

Věk: *16*

Sluchová vada

Jakou máš sluchovou vadu? – *pravé ucho – lehké postižení sluchu, levé ucho – střední postižení sluchu*

1) Jakou kompenzační pomůcku využíváš? - *sluchadla*
2) Jak bys svými slovy popsal, jak slyšíš:
   - bez sluchadel/ KI – *Bez sluchadel uslyším jen jedním pravým uchem. Dorozumívám se pomocí odezírání.*
   - se sluchadly/s KI – *Se sluchadly uslyším prakticky vše. Pomáhám si také i s odezíráním.*
3) Jedná se o vadu vrozenou nebo získanou? - *vrozenou*
4) Zvládneš komunikovat i bez odezírání? - *Ano*
5) Zvládneš telefonovat? - *Ano*

Rodina a volný čas

1) Mají rodiče sluchové postižení? – *Ne - nikdo*
2) Máš sourozence? Bratra/sestru? Kolik? Jsou slyšící/neslyšící? – *Mám 7 letou sestru. Slyší dobře.*
3) V kterém městě bydlíš? - *Příbram*
4) Bydlíš na internátě? - *Ano*
   - Pokud bydlíš na internátě, jezdíš domů každý víkend? - Ano
5) Co děláš ve volném čase? Co tě baví? – *Hraji fotbal i futsal, pomáhám rád prarodičům a studuji.*
   - Věnuješ se nějakému sportu? – *Fotbal, Futsal někdy i hokej.*
   - Navštěvuješ nějaký zájmový kroužek? - *Ne*

- Scházíš se se spolužáky i mimo vyučování? - *Ano*
- Trávíš volný čas s kamarády? - *Ano*

6) Čteš knihy? (Které knihy máš nejraději?) - *Ne*
7) Čteš časopisy? (Které časopisy máš nejraději?) – *Ano. Sportovní, historické, fantazie.*
8) Komunikuješ s přáteli přes sociální sítě? (Jaké? Jsi na Facebooku…?) – *Ano, Facebook.*

Studium

1) Jakou mateřskou školu si navštěvoval? (žádnou/běžnou/speciální) Kde? – *Speciální v Příbrami.*
2) Jakou základní školu si navštěvoval? (běžnou/speciální) Kde? – *Běžnou v Příbrami.*
3) Chodil bys raději do běžné základní školy/ speciální základní školy? Umíš říct proč? – *Speciální základní školy, protože v běžných základních školách špatné dorozumění, nespolehnutí. Kdežto speciální je to naopak.*
4) Které předměty ve škole máš nejraději? – *Matematika, Zeměpis, Informatika, Tělocvik*
5) Které předměty nemáš rád? – *Chemie, Český jazyk*

Komunikace

1) Jak komunikuješ s rodinou? *Řečí a odezíráním.*
2) Jak komunikuješ s přáteli? – *Řečí a odezíráním.*
3) Umíš znakový jazyk? - *Částečně*
4) Myslíš, že rozumíš ve škole všemu, co se učíte? Čemu nebo komu nerozumíš? – *Rozumím ve škole všemu, chce to nějaký malý čas.*
5) Navštěvuješ i individuální logopedii ve škole nebo i mimo školu? - *Ne*
6) Máš přátele i mezi slyšícími? – *Ano, hodně.*

Budoucnost

1) Chtěl bys po skončení gymnázia či střední školy studovat vysokou školu? - *Ano*
2) Už víš jakou? – *nejsem si úplně jistý. Plánuji na informační technologii.*
3) Čím bys chtěl jednou být? – *Počítačovým správcem nebo programátorem.*

Co podle tebe znamená slovo „komunikace“? – *dorozumívání mezi lidmi, domlouváme se pomocí řečí*

Co se ti vybaví, když se řekne logopedie? - *Věda zabývající se lidmi, kteří nedovedou komunikovat. Logopedie se snaží pacientům pomoct správně komunikovat.*

Slovní zásoba

1) Považuješ svoji slovní zásobu za dostatečnou? - *Ano*
2) Jsou slova, kterým nerozumíš?
   - Jaká? Kdy? – V jakých situacích? – *Ano, jsou slova, kterým nerozumím. Jsou to většinou cizí slova.*
   - Co děláš, když některým slovům nerozumíš? – *Pokouším si je najít na internetu, nebo se kohokoliv zeptám.*
3) Máš problémy při komunikaci s ostatními? (Ano/ ne/ někdy)
4) Mluvíš spíše v kratších větách nebo používáš souvětí? - *Souvětí, rozvité věty*
5) Stává se ti, že si něco myslíš, ale nevíš, jak to říct? - *Ano, občas se mi toto stává.*
6) Jsi upovídaný, nebo nerad mluvíš? – *Jak kdy se mi chce a s kým se bavím. Většinou jsem upovídaný.*

Gramatika

1) Domníváš se, že se vyjadřuješ gramaticky správně? - *Někdy si nejsem jistý(á)*
2) Máš výraznější problémy s písemným projevem? (gramatická cvičení, diktáty…) – *Ne, nemám. Byl jsem s tím trénovaný.*

3) Máš výraznější problémy s mluveným projevem? – *Jen opravdu málokdy.*

Výslovnost

1) Jsou nějaké hlásky, které nevyslovuješ správně? (Které?) *(viz rozhovor)*
2) Myslíš si, že ti ostatní rozumí?
3) Považuješ to za důležité? (Výslovnost hlásek) – *Ano, považuji to za důležité.*

Praktické využití jazyka

1) Jsi schopný zařídit si / požádat, když něco potřebuješ? (Ve škole, doma, v obchodě, jinde?) – *Ano, jsem schopný.*
2) Povídáš si rád s ostatními? Proč? – *Ano, povídám si rád, protože si rozvíjím slovní zásobu, dozvím se mnoho nových info.*
3) Máš nějakou negativní zkušenost spojenou s mluvením? *(viz. rozhovor)*

Studium cizích jazyků

1) Který cizí jazyk studuješ? – *Anglický jazyk, Německý jazyk*
2) Co je pro tebe nejobtížnější? (Mluvení/psaní/gramatika?) - *Mluvení*

Čtení /psaní

1) Čteš rád/nerad? Proč? – *Čtu, co mi zajímá. Jinak nerad čtu, při čtení se jen sedí, ale u fotbalu se toho dělá mnohem víc.*
2) Myslíš, že se to časem změní? – *Ano, myslím, že se to změní.*
3) Myslíš si, že četba je důležitá pro lidi se sluchovým postižením? – *Ano, myslím, že je to důležité.*
4) Jak bys ohodnotil své psaní? – *Ohodnotil bych ho jako dobré. Osm let jsem chodil na běžnou základní školu a tam jsem se to dobře naučil.*
5) Píšeš rád? Píšeš si někdy něco sám pro sebe? (básničky, povídky…) – *Ve škole píšu rád, vlastně vše co se týká školy. Jinak ne.*

Předmět logopedie

1) Co ty sám by si chtěl v tomto předmětu procvičovat? – *Cizí slova. Např. Anekdota, Analfabet a mnoho dalších*
2) Co je pro tebe z hlediska dorozumění se (mluvení) nejdůležitější? - *Srozumitelná výslovnost*
3) Co naopak myslíš, že pro tebe osobně není tak důležité? – *Vše, co je z předcházející otázky, považuji za důležité.*
4) Splňuje předmět logopedie tvá očekávání? – *Ano, splňuje.*
5) Co by se dalo zlepšit? – *Nic mi nenapadá.*
6) Myslíš, že by bylo lepší, kdybyste byli na tento předmět rozděleni? - *Takto je to vyhovující*

Jméno: Eva

Věk: 16

Sluchová vada

Jakou máš sluchovou vadu? – *Hluboké poškození sluchu - neslyšící*

1) Jakou kompenzační pomůcku využíváš? - *kochleární implantát – od dvou let*
2) Jak bys svými slovy popsal, jak slyšíš:
   - bez sluchadel/ KI – *Je divný svět. Zkuste si pustit svůj oblíbený film bez zvuku. To mám v životě. Chci rozumět lidem, proto ráda nosím KI.*
   - se sluchadly/s KI – *Super, ráda se řadím mezi slyšící lidi. Nechci být ta chudinka odstrčená. Je super poslouchat vyprávění lidí a rozumět jim.*
3) Jedná se o vadu vrozenou nebo získanou? – *vrozenou (dědičná)*
4) Zvládneš komunikovat i bez odezírání? - *Ano, záleží na kvalitě hlasu.*
5) Zvládneš telefonovat? – *Ano. Vybírám si takový mobil, abych dobře rozuměla a nešustil.*

Rodina a volný čas

1) Mají rodiče sluchové postižení? – *Ano*
2) Máš sourozence? Bratra/sestru? Kolik? Jsou slyšící/neslyšící?

   Moji rodiče jsou rozvedeni.

   moje matka (90 dB, sluchadlo) *otčím (sluchadlo, 90 dB)*

   nevlastní sestra (cca 90 dB, sluchadlo)

   macecha (cca 30 dB, nedoslýchavá, sluchadlo) *můj otec (99,9 % hluchý)*

   nevlastní sestra (80 dB, sluchadlo)
3) V kterém městě bydlíš? – *v Praze*

4) Bydlíš na internátě? - *Ne*

5) Co děláš ve volném čase? Co tě baví? – *Ráda komunikuji s lidma, čtu knihy (se slovníkem, abych věděla význam slov), koukám na filmy (s titulkama pro jistotu), sportuju, líbí se mi rodinné výlety na hrady a zámky (miluji historii), vaření*

   - Věnuješ se nějakému sportu? – *trénink na sportovní hry* (viz rozhovor)
   - Navštěvuješ nějaký zájmový kroužek? - *volejbal*
   - Scházíš se se spolužáky i mimo vyučování? - *ano*
   - Trávíš volný čas s kamarády? – *ano, i se slyšícími*

6) Čteš knihy? (Které knihy máš nejraději?) – *Ano – historické, romány*

7) Čteš časopisy? (Které časopisy máš nejraději?) – *Ano – Junior 21. stol., 21. stol., Epocha, pro SP (čtu příběhy)*

8) Komunikuješ s přáteli přes sociální sítě? (Jaké? Jsi na Facebooku…?) - *Ne – Mám FB, Skype, ale nepoužívám, dávám přednost osobní komunikaci*

Studium

1) Jakou mateřskou školu si navštěvoval? (žádnou/běžnou/speciální) Kde? – *speciální, Praha 4 - Hodkovičky*

2) Jakou základní školu si navštěvoval? (běžnou/speciální) Kde? – *běžnou do 5. třídy – Praha 4 – Kamýk, po přestěhování do běžné školy – Praha 12 – Modřany, od 7. třídy zde*

3) Chodil bys raději do běžné základní školy/ speciální základní školy? Umíš říct proč? (viz rozhovor)

4) Které předměty ve škole máš nejraději? – *dějepis, teorie VV, společenské vědy, ČJ - literatura*

5) Které předměty nemáš rád? - *počítače*

Komunikace

1) Jak komunikuješ s rodinou? - *Slovně, normální komunikace*

2) Jak komunikuješ s přáteli? - *Normálně*

3) Umíš znakový jazyk? – *Částečně*
4) Myslíš, že rozumíš ve škole všemu, co se učíte? Čemu nebo komu nerozumíš? – *rozumím, když ne, nebojím se zeptat*
5) Navštěvuješ i individuální logopedii ve škole nebo i mimo školu? – *Už ne, ale bývalo*
6) Máš přátele i mezi slyšícími? - *Ano*

Budoucnost

1) Chtěl bys po skončení gymnázia či střední školy studovat vysokou školu? – *Ano*
2) Už víš jakou? - *Ne*
3) Čím bys chtěl jednou být? – *Nevím, proto jsem na gymnázium*

Co podle tebe znamená slovo „komunikace“? – *Rozhovor. Mluven i odznakován. Dorozumívání mezi lidmi.*

Co se ti vybaví, když se řekne logopedie? – *dopilování chyb v mluveném jazyce. Aby nám bylo dobře rozumět. Pomáhá to hlavně sykavkám, R, Ř.*

Slovní zásoba

1) Považuješ svoji slovní zásobu za dostatečnou? – *Ano*
2) Jsou slova, kterým nerozumíš?
   - Jaká? Kdy? – V jakých situacích? – *Odborná, u vědců, u lékaře, u specialistů oboru. Rozumím běžné komunikaci, ale odborné výrazy si vyhledávám ve slovníku nebo se zeptám na význam.*
   - Co děláš, když některým slovům nerozumíš? *Zeptám se, vyhledám ve slovníku (net, papír).*
3) Máš problémy při komunikaci s ostatními? (Ano/ ne/ někdy) – *Někdy*
4) Mluvíš spíše v kratších větách nebo používáš souvětí? - *Souvětí, rozvité věty*
5) Stává se ti, že si něco myslíš, ale nevíš, jak to říct? - *Ne*

6) Jsi upovídaný, nebo nerad mluvíš? – *upovídaná, někdy přespříliš*

Gramatika

1) Domníváš se, že se vyjadřuješ gramaticky správně? - *Někdy si nejsem jistý(á), ale snažím se zamyslet nad ČJ*
2) Máš výraznější problémy s písemným projevem? (gramatická cvičení, diktáty…) – *Diktáty, protože některá slova výrazně neslyším, Dostávám jen doplňovačky.*
3) Máš výraznější problémy s mluveným projevem? – *Ne, jen když jsou to zkomolená slova.*

Výslovnost

1) Jsou nějaké hlásky, které nevyslovuješ správně? (Které?) – *R, Ř*
2) Myslíš si, že ti ostatní rozumí? *Ano, 100%*
3) Považuješ to za důležité? (Výslovnost hlásek) – *Ano, mohlo by dojít k omylu. Je důležité, aby člověk mluvil jasně a zřetelně. Lidé mu pak dobře rozumí a udělají co vyžaduje s jistotou nebo alespoň je kvalitnější rozhovor.*

Praktické využití jazyka

1) Jsi schopný zařídit si / požádat, když něco potřebuješ? (Ve škole, doma, v obchodě, jinde?) – *Ano (Jsem takové odvážné povahy, že to beru normálně)*
2) Povídáš si rád s ostatními? Proč? – *Ano, jsem zvědavá. Protože čím víc věcí vím, tím lépe se mi učí ve škole. Mám dobrý pocit, že všemu rozumím.*
3) Máš nějakou negativní zkušenost spojenou s mluvením? *(viz rozhovor)*

Studium cizích jazyků

1) Který cizí jazyk studuješ? - *AJ, NJ, zkouším základy znakového jazyka*
2) Co je pro tebe nejobtížnější? (Mluvení/psaní/gramatika?)

Čtení /psaní

1) Čteš rád/nerad? Proč? - *Šíleně moc ráda. Protože mozek mohu vypnout a nemusím mít nastražené uši.*
2) Myslíš, že se to časem změní? – *Ne. Je to pro mě odpočinek. Sundám si sluchadlo a soustředím se jen na písmena.*
3) Myslíš si, že četba je důležitá pro lidi se sluchovým postižením? *Určitě. Rozvíjí slovní zásobu, co neslyší si přečtou. Hlavně vidí o čem lidé asi debatují. Jaká je komunikace.*
4) Jak bys ohodnotil své psaní? – *Vcelku ujde.*
5) Píšeš rád? Píšeš si někdy něco sám pro sebe? (básničky, povídky…) *Ano. Pomáhá mi to dostat ze mě dojmy.*

Předmět logopedie

1) Co ty sám by si chtěl v tomto předmětu procvičovat? – *R, Ř*
2) Co je pro tebe z hlediska dorozumění se (mluvení) nejdůležitější? - *Srozumitelná výslovnost, Umět vyjádřit vše, co si myslím*
3) Co naopak myslíš, že pro tebe osobně není tak důležité? – *Dostatečná slovní zásoba, Mluvit gramaticky správně* (viz rozhovor)
4) Splňuje předmět logopedie tvá očekávání? (viz rozhovor)
5) Co by se dalo zlepšit? (viz rozhovor)
6) Myslíš, že by bylo lepší, kdybyste byli na tento předmět rozděleni? - *Se sluchovou vadou X bez sluchové vady*

Jméno: Gita

Věk: 17

Sluchová vada

Jakou máš sluchovou vadu? – *Středně těžké postižení sluchu*

1) Jakou kompenzační pomůcku využíváš? - *sluchadla*
2) Jak bys svými slovy popsal, jak slyšíš:
   - bez sluchadel/ KI – *bez sluchadel slyším zvuky (různé), ale nerozuměla bych co říkají*
   - se sluchadly/s KI – *všechno slyším, když třeba nerozumím*
3) Jedná se o vadu vrozenou nebo získanou? - *získanou před 6 rokem*
4) Zvládneš komunikovat i bez odezírání? - *Ano*
5) Zvládneš telefonovat? - *Ano*

Rodina a volný čas

1) Mají rodiče sluchové postižení? - *Ne*
2) Máš sourozence? Bratra/sestru? Kolik? Jsou slyšící/neslyšící? – *vlastní bratra a nevlastní sestry jsou slyšící*
3) V kterém městě bydlíš? – *v Chomutově*
4) Bydlíš na internátě? - *Ano*
   - Pokud bydlíš na internátě, jezdíš domů každý víkend? - *Ano*
5) Co děláš ve volném čase? Co tě baví? – *Poslouchám hudbu, tancuju ráda. Chodím ven s kamarádi.*
   - Věnuješ se nějakému sportu? – *volleybal, fotbal*
   - Navštěvuješ nějaký zájmový kroužek? ---
   - Scházíš se se spolužáky i mimo vyučování? - *Ano*
   - Trávíš volný čas s kamarády? - *Ano*

6) Čteš knihy? (Které knihy máš nejraději?) – *Ano. Fantazie*

7) Čteš časopisy? (Které časopisy máš nejraději?) - *Ano, Bravo*

8) Komunikuješ s přáteli přes sociální sítě? (Jaké? Jsi na Facebooku…?)- *Ano, na FB, e-mail*

Studium

1) Jakou mateřskou školu si navštěvoval? (žádnou/běžnou/speciální) Kde? – *normální školka, v Chomutově*

2) Jakou základní školu si navštěvoval? (běžnou/speciální) Kde? – *pro sluchově postižené v Praze*

3) Chodil bys raději do běžné základní školy/ speciální základní školy? Umíš říct proč? ---

4) Které předměty ve škole máš nejraději? – *matematiku, chemii, němčinu*

5) Které předměty nemáš rád? – *zeměpis, biologii*

Komunikace

1) Jak komunikuješ s rodinou? – *Normálně mluvíme. Tak jako ostatní slyšící lidé.*

2) Jak komunikuješ s přáteli? - *Mluvím s nima nebo znakuju, odezíraně. Záleží jak na tom jsou (jestli mluví nebo znakují)*

3) Umíš znakový jazyk? - *Částečně*

4) Myslíš, že rozumíš ve škole všemu, co se učíte? Čemu nebo komu nerozumíš? – *Ano, rozumím. Můj problém je, jestli učitel dobře vysvětluje (cizí slova, vysvětlení).*

5) Navštěvuješ i individuální logopedii ve škole nebo i mimo školu? *Ve škole*

6) Máš přátele i mezi slyšícími? - *Ano*

Budoucnost

1) Chtěl bys po skončení gymnázia či střední školy studovat vysokou školu? - *Ano*

2) Už víš jakou? - *ne*

3) Čím bys chtěl jednou být? – *opravdu nevím*

Co podle tebe znamená slovo „komunikace“? - *komunikace – mluvit či odezíraně. Komunikovat se všemi.*

Co se ti vybaví, když se řekne logopedie? – *hra nebo český jazyk*

Slovní zásoba

1) Považuješ svoji slovní zásobu za dostatečnou? - *Ano*
2) Jsou slova, kterým nerozumíš?
   - Jaká? Kdy? – V jakých situacích? – *cizí slova*
   - Co děláš, když některým slovům nerozumíš? – *zeptám se*
3) Máš problémy při komunikaci s ostatními? (Ano/ ne/ někdy) - *ne*
4) Mluvíš spíše v kratších větách nebo používáš souvětí? - *obojí*
   a) Kratší, jednoduché věty
   b) Souvětí, rozvité věty
5) Stává se ti, že si něco myslíš, ale nevíš, jak to říct? - *ano*
6) Jsi upovídaný, nebo nerad mluvíš? – *Ano jsem, upovídaná*

Gramatika

1) Domníváš se, že se vyjadřuješ gramaticky správně? - *Někdy si nejsem jistý(á)*
2) Máš výraznější problémy s písemným projevem? (gramatická cvičení, diktáty…) – *ne, nemám*
3) Máš výraznější problémy s mluveným projevem? - *ano*

Výslovnost

1) Jsou nějaké hlásky, které nevyslovuješ správně? (Které?) – *Č, Š, Ř, C*
2) Myslíš si, že ti ostatní rozumí? – *myslím si že, ano*

3) Považuješ to za důležité? (Výslovnost hlásek) – *Ano, chci dobře mluvit*

Praktické využití jazyka

1) Jsi schopný zařídit si / požádat, když něco potřebuješ? (Ve škole, doma, v obchodě, jinde?) - *ano*
2) Povídáš si rád s ostatními? Proč? – *ano. Protože, je to pěkné si povídat. Když, je budeš potřebovat pomoc.*
3) Máš nějakou negativní zkušenost spojenou s mluvením? – *Ano, s pády.*

Studium cizích jazyků

1) Který cizí jazyk studuješ? – *anglický jazyk, německý jazyk*
2) Co je pro tebe nejobtížnější? (Mluvení/psaní/gramatika?) – *nic není nejobtížnější.*

Čtení /psaní

1) Čteš rád/nerad? Proč? – *Jak kdy čtu ráda. Když se nudím nebo povinně musím.*
2) Myslíš, že se to časem změní? – *Možná ano.*
3) Myslíš si, že četba je důležitá pro lidi se sluchovým postižením? – *Ano je. Získají nová slova nebo slovní zásobu.*
4) Jak bys ohodnotil své psaní? – *ráda píšu. I když píšu špatně. Ale dobrý.*
5) Píšeš rád? Píšeš si někdy něco sám pro sebe? (básničky, povídky…) – *Ano, píšu si deníky, svoje sny.*

Předmět logopedie

1) Co ty sám by si chtěl v tomto předmětu procvičovat? - *Mluvit dobře, s pády*
2) Co je pro tebe z hlediska dorozumění se (mluvení) nejdůležitější? - *Dostatečná slovní zásoba, Srozumitelná výslovnost, Umět vyjádřit vše, co si myslím*
3) Co naopak myslíš, že pro tebe osobně není tak důležité? ---
4) Splňuje předmět logopedie tvá očekávání? - *Ano*
5) Co by se dalo zlepšit? – *na LPG jsem spokojená.*

6) Myslíš, že by bylo lepší, kdybyste byli na tento předmět rozděleni? – *To je mi jedno. Jestli budem rozdělení nebo ne. Nijak mi to nevadí. Nemám s tím problém.*

Jméno: Hynek

Věk: 17

Sluchová vada

Jakou máš sluchovou vadu? *Středně těžké postižení sluchu*

1) Jakou kompenzační pomůcku využíváš? - *sluchadla*
2) Jak bys svými slovy popsal, jak slyšíš:
   - bez sluchadel/ KI – *málo slyším, hůř porozumět*
   - se sluchadly/s KI – *líp slyším mám 3 typy Master (Normal), Koncort (tlumí ostatní zvuky) a Hudba (nejvíc to používám)*
3) Jedná se o vadu vrozenou nebo získanou? - *získanou po 6 roce*
4) Zvládneš komunikovat i bez odezírání? - *Ano*
5) Zvládneš telefonovat? - *Ano*

Rodina a volný čas

1) Mají rodiče sluchové postižení? – *Ne, jsem jediný*
2) Máš sourozence? Bratra/sestru? Kolik? Jsou slyšící/neslyšící? - *Mám dvě sourozence bratr (27) a sestra (25) jsou slyšící*
3) V kterém městě bydlíš? - *Praha*
4) Bydlíš na internátě? - *Ne*
5) Co děláš ve volném čase? Co tě baví? – *Hraju počítačové hry, sleduju seriál a filmy a FB*
   - Věnuješ se nějakému sportu? – *kolo jen v létě*
   - Navštěvuješ nějaký zájmový kroužek? ---
   - Scházíš se se spolužáky i mimo vyučování? - *často*
   - Trávíš volný čas s kamarády? - *Jo když jdeme na nějakou výlet nebo oslavu*
6) Čteš knihy? (Které knihy máš nejraději?) - *Ne*

7) Čteš časopisy? (Které časopisy máš nejraději?) - *Ne*

8) Komunikuješ s přáteli přes sociální sítě? (Jaké? Jsi na Facebooku…?) - *Ano*

Studium

1) Jakou mateřskou školu si navštěvoval? (žádnou/běžnou/speciální) Kde? *poprvé jsem byl v dětskou dům (když rodiče jdou do práce) a později zde*

2) Jakou základní školu si navštěvoval? (běžnou/speciální) Kde? – *zde, běžnou*

3) Chodil bys raději do běžné základní školy/ speciální základní školy? Umíš říct proč? - *základní (o speciální o tom nevím)*

4) Které předměty ve škole máš nejraději? - *počítače*

5) Které předměty nemáš rád? - *němčina*

Komunikace

1) Jak komunikuješ s rodinou? - *Normálně*

2) Jak komunikuješ s přáteli? – *taky normálně*

3) Umíš znakový jazyk? - *Ne*

4) Myslíš, že rozumíš ve škole všemu, co se učíte? Čemu nebo komu nerozumíš? – *rozumím některý předmětu*

5) Navštěvuješ i individuální logopedii ve škole nebo i mimo školu? - *ne*

6) Máš přátele i mezi slyšícími? - *jo*

Budoucnost

1) Chtěl bys po skončení gymnázia či střední školy studovat vysokou školu? - *Ne*

2) Už víš jakou? – *ještě nevím*

3) Čím bys chtěl jednou být? – *Hasič ale jsem neslišící protože nemůžu být hasič*

Co podle tebe znamená slovo „komunikace“? – *že spolu na veřejnosti mluvíme*

Co se ti vybaví, když se řekne logopedie? – *mno trochu nuda*

Slovní zásoba

1) Považuješ svoji slovní zásobu za dostatečnou? - *Ne*
2) Jsou slova, kterým nerozumíš?
    - Jaká? Kdy? – V jakých situacích? – *cizí slova*
    - Co děláš, když některým slovům nerozumíš? – *často napíšu do sešitu*
3) Máš problémy při komunikaci s ostatními? (Ano/ ne/ někdy) - *někdy*
4) Mluvíš spíše v kratších větách nebo používáš souvětí? - *Kratší, jednoduché věty*
5) Stává se ti, že si něco myslíš, ale nevíš, jak to říct? *Ano i taky těžko vysvětlit*
6) Jsi upovídaný, nebo nerad mluvíš? – *moc nemluvím*

Gramatika

1) Domníváš se, že se vyjadřuješ gramaticky správně? - *Ne, Někdy si nejsem jistý(á)*
2) Máš výraznější problémy s písemným projevem? (gramatická cvičení, diktáty…) - *mám ale málo*
3) Máš výraznější problémy s mluveným projevem? - *často*

Výslovnost

1) Jsou nějaké hlásky, které nevyslovuješ správně? (Které?) - *nic*
2) Myslíš si, že ti ostatní rozumí? - *Jo i někdy ne*
3) Považuješ to za důležité? (Výslovnost hlásek) - *Ano*

Praktické využití jazyka

1) Jsi schopný zařídit si / požádat, když něco potřebuješ? (Ve škole, doma, v obchodě, jinde?) – *ne v obchodě*
2) Povídáš si rád s ostatními? Proč? - *Ne nemám rád cizí lidi*
3) Máš nějakou negativní zkušenost spojenou s mluvením? - *Problémy gramatika*

Studium cizích jazyků

1) Který cizí jazyk studuješ? – *Angličtinu a Němčinu*
2) Co je pro tebe nejobtížnější? (Mluvení/psaní/gramatika?) - *gramatika*

Čtení /psaní

1) Čteš rád/nerad? Proč? – *Nerad je to hodně nudný lepší film*
2) Myslíš, že se to časem změní? - *Ne*
3) Myslíš si, že četba je důležitá pro lidi se sluchovým postižením? - *Ano*
4) Jak bys ohodnotil své psaní? - *Normal*
5) Píšeš rád? Píšeš si někdy něco sám pro sebe? (básničky, povídky…) - *Ne*

Předmět kultura osobního projevu

1) Co ty sám by si chtěl v tomto předmětu procvičovat? – *počítače a češtinu*
2) Co je pro tebe z hlediska dorozumění se (mluvení) nejdůležitější? - *Srozumitelná výslovnost, Mluvit gramaticky správně, Umět vyjádřit vše, co si myslím*
3) Co naopak myslíš, že pro tebe osobně není tak důležité? - *Ani nevím*
4) Splňuje předmět logopedie tvá očekávání? – *Asi ano*
5) Co by se dalo zlepšit? - *opakovat*
6) Myslíš, že by bylo lepší, kdybyste byli na tento předmět rozděleni? - *Takto je to vyhovující*

Jméno: Ivan

Věk: 18

Sluchová vada

Jakou máš sluchovou vadu? *Střední poškození sluchu*

1) Jakou kompenzační pomůcku využíváš? - *sluchadla*
2) Jak bys svými slovy popsal, jak slyšíš:
   - bez sluchadel/ KI - *Bez sluchadel mohu slyšet písničky na sluchátko (na muziku) jinak špatně moc nerozumím a to velmi záleží na vzdálenosti a řeči člověka*
   - se sluchadly/s KI – *jako normální člověk, ale vadí mi v tom nedorozumívání*
3) Jedná se o vadu vrozenou nebo získanou? - *vrozenou*
4) Zvládneš komunikovat i bez odezírání? - *Ano*
5) Zvládneš telefonovat? - *Ano*

Rodina a volný čas

1) Mají rodiče sluchové postižení? - *Ne*
2) Máš sourozence? Bratra/sestru? Kolik? Jsou slyšící/neslyšící? – *Sestru 12 ti letou, která je slyšící!*
3) V kterém městě bydlíš? *XXX od předminulého týdne*
4) Bydlíš na internátě? - *Ne*
5) Co děláš ve volném čase? Co tě baví? – *Baví mě virtuální svět, společnost, většinou hraji počítačové hry a chodím s kamarády ven.*
   - Věnuješ se nějakému sportu? – *Jak kdy fotbal.*
   - Navštěvuješ nějaký zájmový kroužek? – *Ne.*
   - Scházíš se se spolužáky i mimo vyučování? – *Jak kdy.*
   - Trávíš volný čas s kamarády? – *Ano.*

6) Čteš knihy? (Které knihy máš nejraději?) - *Ne*

7) Čteš časopisy? (Které časopisy máš nejraději?) - *Ne*

8) Komunikuješ s přáteli přes sociální sítě? (Jaké? Jsi na Facebooku…?) - *Ano*

Studium

1) Jakou mateřskou školu si navštěvoval? (žádnou/běžnou/speciální) Kde? – *běžná Chvatěruby*

2) Jakou základní školu si navštěvoval? (běžnou/speciální) Kde? – *Od 1. do 2. třídy ve Chvatěrubech, už je to běžná, od 2. třídy 2. pololetí do 4. konce 1. pololetí – zde v naší škole. Od 4. třídy 2. pololetí do 7. v Odolené Vodě, od 7. do současnosti – zde v naší škole*

3) Chodil bys raději do běžné základní školy/ speciální základní školy? Umíš říct proč? - *Protože v dnešní době se mládež vysmívají na někoho, kdo za nic nemůže.*

4) Které předměty ve škole máš nejraději? *Angličtinu, Němčinu, Společnost a kultura zaměřeno na Občanskou nauku*

5) Které předměty nemáš rád? – *Matematiku, chemii, fyziku, ostatní mi jsou neutrální.*

Komunikace

1) Jak komunikuješ s rodinou? – *Musí mluvit tak, abych jim rozumněl, jinak dobře.*

2) Jak komunikuješ s přáteli? – *to samé jako u rodičů, ale s kamarády vulgárně, slangově.*

3) Umíš znakový jazyk? - *Ne*

4) Myslíš, že rozumíš ve škole všemu, co se učíte? Čemu nebo komu nerozumíš? – *Mám ADHD Syndrom, což horší soustředění, neklid, nepozornost.*

5) Navštěvuješ i individuální logopedii ve škole nebo i mimo školu? – *Navštěvoval mimo školu v dětském věku.*

6) Máš přátele i mezi slyšícími? – *Ano*

Budoucnost

1) Chtěl bys po skončení gymnázia či střední školy studovat vysokou školu? - *Ne*
2) Už víš jakou? ---
3) Čím bys chtěl jednou být? – *ještě si nejsem jistý.*

Co podle tebe znamená slovo „komunikace“? – *Diskuze ve společnosti.*

Co se ti vybaví, když se řekne logopedie? – *Logopedie je zaměřena na řeč, slabiky, slovní zásoby apod.*

Slovní zásoba

1) Považuješ svoji slovní zásobu za dostatečnou? - *Ano*
2) Jsou slova, kterým nerozumíš?
   - Jaká? Kdy? – V jakých situacích? *Jsou jich dost, rozumím jednoduchým variant.*
   - Co děláš, když některým slovům nerozumíš? – *Vyhledám na internetu na stránky na synonyma*
3) Máš problémy při komunikaci s ostatními? (Ano/ ne/ někdy) – *Ano, velmi záleží na tom, jak druhý člověk mluví.*
4) Mluvíš spíše v kratších větách nebo používáš souvětí? - *Kratší, jednoduché věty – jak kdy*
5) Stává se ti, že si něco myslíš, ale nevíš, jak to říct? – *Ano, na 100%, je to přesný.*
6) Jsi upovídaný, nebo nerad mluvíš? – *Upovídaný jak kdy, ale o některých věcech, o kterém mluvit nechci, změním téma.*

Gramatika

1) Domníváš se, že se vyjadřuješ gramaticky správně? - *Někdy si nejsem jistý(á)*
2) Máš výraznější problémy s písemným projevem? (gramatická cvičení, diktáty…) – *Jsem dysgrafik.*
3) Máš výraznější problémy s mluveným projevem? – *Lehce zadrhávám.*

Výslovnost

1) Jsou nějaké hlásky, které nevyslovuješ správně? (Které?) – *Nejčastěji ty, které nepoužívám.*
2) Myslíš si, že ti ostatní rozumí? – *Snažím se mluvit srozumitelně, ale záleží na člověku, jak mi rozumí.*
3) Považuješ to za důležité? (Výslovnost hlásek) – *Ano.*

Praktické využití jazyka

1) Jsi schopný zařídit si / požádat, když něco potřebuješ? (Ve škole, doma, v obchodě, jinde?) – *To sice ano, ale vadí mi hluk v mém okolí.*
2) Povídáš si rád s ostatními? Proč? – *Ano, protože abych se pobavil, vymyslím téma.*
3) Máš nějakou negativní zkušenost spojenou s mluvením? – *Tak když lehce zadrhávám, nic víc.*

Studium cizích jazyků

1) Který cizí jazyk studuješ? *Angličtinu a Němčinu.*
2) Co je pro tebe nejobtížnější? (Mluvení/psaní/gramatika?) – *Psaní.*

Čtení /psaní

1) Čteš rád/nerad? Proč? – *Záleží na které a o kterou knížku mám zájem.*
2) Myslíš, že se to časem změní? *Je to možné.*
3) Myslíš si, že četba je důležitá pro lidi se sluchovým postižením? *Ano, aby si rozšířili svou slovní zásobu, dobře skloňovali a dobře mluvili při čtení*
4) Jak bys ohodnotil své psaní? – *Špatné, jsem dysgrafik.*
5) Píšeš rád? Píšeš si někdy něco sám pro sebe? (básničky, povídky…) – *Jak kdy slohovou, píšu raději na technologii než rukopisně.*

Předmět kultura osobního projevu

1) Co ty sám by si chtěl v tomto předmětu procvičovat? – *Záleží na tom, co probíráme.*
2) Co je pro tebe z hlediska dorozumění se (mluvení) nejdůležitější? - *Srozumitelná výslovnost*
3) Co naopak myslíš, že pro tebe osobně není tak důležité? – *Nic.*
4) Splňuje předmět logopedie tvá očekávání? - *Dalo by se říct.*
5) Co by se dalo zlepšit? - *Nevím, ale časem se to uvidí.*
6) Myslíš, že by bylo lepší, kdybyste byli na tento předmět rozděleni? – *Takto je to vyhovující*

Jméno: Jan

Věk: 17

Sluchová vada

Jakou máš sluchovou vadu? *Hluboké poškození sluchu - neslyšící*

1) Jakou kompenzační pomůcku využíváš? - *kochleární implantát*
2) Jak bys svými slovy popsal, jak slyšíš:
   - bez sluchadel/ KI – *vůbec neslyším, ale umím jen odezírat*
   - se sluchadly/s KI – *jo perfektně slyším*
3) Jedná se o vadu vrozenou nebo získanou? - *vrozenou*
4) Zvládneš komunikovat i bez odezírání? - *Ano*
5) Zvládneš telefonovat? - *Ano*

Rodina a volný čas

1) Mají rodiče sluchové postižení? – *Ne*
2) Máš sourozence? Bratra/sestru? Kolik? Jsou slyšící/neslyšící? - *mám bratra a je slyšící, jsem jedinej neslyšící v rodině*
3) V kterém městě bydlíš? – *Podolí 1 okr. Písek*
4) Bydlíš na internátě? - *Ano*
   - Pokud bydlíš na internátě, jezdíš domů každý víkend? - Ano
5) Co děláš ve volném čase? Co tě baví? – *rád bavím s kamarády, jít po městě, PC,…*
   - Věnuješ se nějakému sportu? – *Ano, florbal a fotbal*
   - Navštěvuješ nějaký zájmový kroužek? - *Ne*
   - Scházíš se se spolužáky i mimo vyučování? - *Někdy*
   - Trávíš volný čas s kamarády? - *Ano trávím*
6) Čteš knihy? (Které knihy máš nejraději?) – *Ano, sci-fi, akční, fantasy,…*

7) Čteš časopisy? (Které časopisy máš nejraději?) – *Ano – herní a zábavný*

8) Komunikuješ s přáteli přes sociální sítě? (Jaké? Jsi na Facebooku…?) – *Ano*

Studium

1) Jakou mateřskou školu si navštěvoval? (žádnou/běžnou/speciální) Kde? – *v Podolí 1.*

2) Jakou základní školu si navštěvoval? (běžnou/speciální) Kde? - *v Bernarticích*

3) Chodil bys raději do běžné základní školy/ speciální základní školy? Umíš říct proč? – *Protože, chci aby sem rozuměl a mít míň spolužáků,…*

4) Které předměty ve škole máš nejraději? – *informatika, sport, zeměpis a chemie*

5) Které předměty nemáš rád? *ČJ, AJ, kultura,…*

Komunikace

1) Jak komunikuješ s rodinou? – *jen mluvení*

2) Jak komunikuješ s přáteli? - *mluvení*

3) Umíš znakový jazyk? - *Ne*

4) Myslíš, že rozumíš ve škole všemu, co se učíte? Čemu nebo komu nerozumíš? - *vše rozumím*

5) Navštěvuješ i individuální logopedii ve škole nebo i mimo školu? – *mám jen ve škole*

6) Máš přátele i mezi slyšícími? – *mám hodně*

Budoucnost

1) Chtěl bys po skončení gymnázia či střední školy studovat vysokou školu? - *Nevím, ale možná*

2) Už víš jakou? – *ne*

3) Čím bys chtěl jednou být? – *být informatikem nebo pracovat na kanceláři*

Co podle tebe znamená slovo „komunikace“? – *komunikace je povídání s lidma a více lidí*

Co se ti vybaví, když se řekne logopedie? - *Nějakou hru se slova*

Slovní zásoba

1) Považuješ svoji slovní zásobu za dostatečnou? - *Ano*
2) Jsou slova, kterým nerozumíš?
   - Jaká? Kdy? – V jakých situacích? – *zastaralá slova a cizí slova*
   - Co děláš, když některým slovům nerozumíš? – *tak zeptat učitele a rodičů*
3) Máš problémy při komunikaci s ostatními? (Ano/ ne/ někdy)
4) Mluvíš spíše v kratších větách nebo používáš souvětí? – *tak napůl*
5) Stává se ti, že si něco myslíš, ale nevíš, jak to říct? – *jo někdy*
6) Jsi upovídaný, nebo nerad mluvíš? - *někdy*

Gramatika

1) Domníváš se, že se vyjadřuješ gramaticky správně? - *Někdy si nejsem jistý(á)*
2) Máš výraznější problémy s písemným projevem? (gramatická cvičení, diktáty…) – *ani ne*
3) Máš výraznější problémy s mluveným projevem? - *někdy*

Výslovnost

1) Jsou nějaké hlásky, které nevyslovuješ správně? (Které?) *R někdy L – někdo rozumí nebo ne*
2) Myslíš si, že ti ostatní rozumí? - *ano*
3) Považuješ to za důležité? (Výslovnost hlásek) - *ano*

Praktické využití jazyka

1) Jsi schopný zařídit si / požádat, když něco potřebuješ? (Ve škole, doma, v obchodě, jinde?) - *ano*

2) Povídáš si rád s ostatními? Proč? – *Ano, chci bavit, aby se sem nenudil*

3) Máš nějakou negativní zkušenost spojenou s mluvením? - *někdy*

Studium cizích jazyků

1) Který cizí jazyk studuješ? *Angličtinu a němčinu*

2) Co je pro tebe nejobtížnější? (Mluvení/psaní/gramatika?)

Čtení /psaní

1) Čteš rád/nerad? Proč? – *často*

2) Myslíš, že se to časem změní? - *nevím*

3) Myslíš si, že četba je důležitá pro lidi se sluchovým postižením? – *ano – umět slova*

4) Jak bys ohodnotil své psaní? – *no někomu nerozumí, proto píšu tiskace*

5) Píšeš rád? Píšeš si někdy něco sám pro sebe? (básničky, povídky…) – *moc ne*

Předmět kultura osobního projevu

1) Co ty sám by si chtěl v tomto předmětu procvičovat? – *slovní zásoba a gramatiku*

2) Co je pro tebe z hlediska dorozumění se (mluvení) nejdůležitější? -Dostatečná slovní zásoba, Mluvit gramaticky správně

3) Co naopak myslíš, že pro tebe osobně není tak důležité? - *žádný*

4) Splňuje předmět logopedie tvá očekávání? - *ano*

5) Co by se dalo zlepšit? – *zatím žádný*

6) Myslíš, že by bylo lepší, kdybyste byli na tento předmět rozděleni? - *Takto je to vyhovující*

Jméno: Karolína

Věk: 16

Sluchová vada

Jakou máš sluchovou vadu? – *Středně těžké postižení sluchu*

1) Jakou kompenzační pomůcku využíváš? - *sluchadla*
2) Jak bys svými slovy popsal, jak slyšíš:
   - bez sluchadel/ KI – *Když jsem blíže k člověku slyším mluvené slovo, ale také slyším velké rány*
   - se sluchadly/s KI - *dobře*
3) Jedná se o vadu vrozenou nebo získanou? - *vrozenou*
4) Zvládneš komunikovat i bez odezírání? - *Ano*
5) Zvládneš telefonovat? - *Ano*

Rodina a volný čas

1) Mají rodiče sluchové postižení? - *Ne*
2) Máš sourozence? Bratra/sestru? Kolik? Jsou slyšící/neslyšící? – *Ano, 2 bratry, nejstarší je nedoslýchavý*
3) V kterém městě bydlíš? – *v Brandýse n/L*
4) Bydlíš na internátě? - *Ne*
5) Co děláš ve volném čase? Co tě baví? – *Ráda jsem s rodinou, kamarády. Chodím ven se psema, maluji, čtu knihy a věnuji se manikúře*
   - Věnuješ se nějakému sportu? - *Ne*
   - Navštěvuješ nějaký zájmový kroužek? - *Ano*
   - Scházíš se se spolužáky i mimo vyučování? - *Ne*
   - Trávíš volný čas s kamarády? - *Ano*
6) Čteš knihy? (Které knihy máš nejraději?) – *Ano, fantasy, horor*

7) Čteš časopisy? (Které časopisy máš nejraději?) - *Ne*
8) Komunikuješ s přáteli přes sociální sítě? (Jaké? Jsi na Facebooku…?) – *Ano, Fb (facebook)*

Studium

1) Jakou mateřskou školu si navštěvoval? (žádnou/běžnou/speciální) Kde? – *běžnou, Kostelní Hlavno*
2) Jakou základní školu si navštěvoval? (běžnou/speciální) Kde? – *běžnou, Stará Boleslav*
3) Chodil bys raději do běžné základní školy/ speciální základní školy? Umíš říct proč? – *nejspíš do běžné, větší slovní zásoba, lepší skupinové (ve třídě) práce*
4) Které předměty ve škole máš nejraději? – *dějepis, chemii*
5) Které předměty nemáš rád? - *ICT*

Komunikace

1) Jak komunikuješ s rodinou? – *mluvíme na sebe*
2) Jak komunikuješ s přáteli? - *mluvíme*
3) Umíš znakový jazyk? - *Částečně*
4) Myslíš, že rozumíš ve škole všemu, co se učíte? Čemu nebo komu nerozumíš? – *Částečně nerozumím ICT, ale jinak rozumím*
5) Navštěvuješ i individuální logopedii ve škole nebo i mimo školu? - *Ne*
6) Máš přátele i mezi slyšícími? - *Ano*

Budoucnost

1) Chtěl bys po skončení gymnázia či střední školy studovat vysokou školu? - *Ano*
2) Už víš jakou? - *právnickou*
3) Čím bys chtěl jednou být? - *právničkou*

Co podle tebe znamená slovo „komunikace“? – *mluvená řeč a nebo znakovka, či přes počítač, je to rozhovor mezi 2 a více lidmi*

Co se ti vybaví, když se řekne logopedie? – *procvičování mluvení*

Slovní zásoba

1) Považuješ svoji slovní zásobu za dostatečnou? - *Ano*
2) Jsou slova, kterým nerozumíš?
   - Jaká? Kdy? – V jakých situacích? – *Ano, odborná slova*
   - Co děláš, když některým slovům nerozumíš? – *najdu si je na internetu nebo se někoho zeptám*
3) Máš problémy při komunikaci s ostatními? (Ano/ ne/ někdy) - *Ne*
4) Mluvíš spíše v kratších větách nebo používáš souvětí? - *Souvětí, rozvité věty*
5) Stává se ti, že si něco myslíš, ale nevíš, jak to říct? - *Občas*
6) Jsi upovídaný, nebo nerad mluvíš? – *Upovídaná, ale záleží kde se nacházím*

Gramatika

1) Domníváš se, že se vyjadřuješ gramaticky správně? - *Někdy si nejsem jistý(á)*
2) Máš výraznější problémy s písemným projevem? (gramatická cvičení, diktáty…) - *Ne*
3) Máš výraznější problémy s mluveným projevem? - *Ne*

Výslovnost

1) Jsou nějaké hlásky, které nevyslovuješ správně? (Které?) *Ano, s a c*
2) Myslíš si, že ti ostatní rozumí? - *Ano*
3) Považuješ to za důležité? (Výslovnost hlásek) - *Ano*

Praktické využití jazyka

1) Jsi schopný zařídit si / požádat, když něco potřebuješ? (Ve škole, doma, v obchodě, jinde?) - *Občas*

2) Povídáš si rád s ostatními? Proč? *Ano, mám ráda společnost lidí (když si můžu s někým povídat)*

3) Máš nějakou negativní zkušenost spojenou s mluvením? - *Ne*

Studium cizích jazyků

1) Který cizí jazyk studuješ? *Angličtinu a Němčinu*

2) Co je pro tebe nejobtížnější? (Mluvení/psaní/gramatika?) *občas gramatika*

Čtení /psaní

1) Čteš rád/nerad? Proč? – *Ráda. Miluji knížky (ty děje, zápletky)*

2) Myslíš, že se to časem změní? - *Ne*

3) Myslíš si, že četba je důležitá pro lidi se sluchovým postižením? - *Ano*

4) Jak bys ohodnotil své psaní? - *Slušné*

5) Píšeš rád? Píšeš si někdy něco sám pro sebe? (básničky, povídky…) – *Ano, píšu (občas) nějaké povídky nebo krátké básničky*

Předmět kultura osobního projevu

1) Co ty sám by si chtěl v tomto předmětu procvičovat? – *Možná cizí slova*

2) Co je pro tebe z hlediska dorozumění se (mluvení) nejdůležitější? - *Srozumitelná výslovnost*

3) Co naopak myslíš, že pro tebe osobně není tak důležité? – *třeba že nemám až tak dostatečně velkou slovní zásobu*

4) Splňuje předmět logopedie tvá očekávání? - *Ano*

5) Co by se dalo zlepšit? – *Nevím, asi bych to nechala tak jak to je.*

6) Myslíš, že by bylo lepší, kdybyste byli na tento předmět rozděleni? - *Takto je to vyhovující*